

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

А. С. Рогозін

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕВАКУАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ
ТА ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕВАКУЙОВАНИХ

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

*(для студентів денної та заочної форм навчання освітнього рівня «бакалавр»
за спеціальністю 263 – Цивільна безпека, 206 – Садово-паркове господарство)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2018

УДК 355.587(078)

Рогозін А. С. Організація евакуаційних заходів та життєзабезпечення евакуйованих : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання освітнього рівня «бакалавр» за спеціальностями 263 – Цивільна безпека, 206 – Садово-паркове господарство / А. С. Рогозін; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 75 с.

Автори: канд. техн. наук, доц. А. С. Рогозін

Рецензенти:

В. Е. Абракітов, доцент, кандидат технічних наук, доцент кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності (Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова)

Рекомендовано кафедрою охорони праці та безпеки життєдіяльності, протокол № 1 від 29.08.2017.

Конспект лекцій складено з метою допомогти студентам спеціальності «Цивільна безпека» та «Садово-паркове господарство» під час підготовки до занять, заліку із курсу «Організація евакуаційних заходів та життєзабезпечення евакуйованих»

© А. С. Рогозін, 2018

© ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Лекція 1 Сутність, принципи, способи та види евакуації	5
Лекція 2 Склад евакуаційні органів. Евакуаційні комісії.....	10
Лекція 3 Збірні евакуаційні пункти, приймальні евакуаційні комісії та пункти, проміжні пункти евакуації	16
Лекція 4 Планування евакуації населення	24
Лекція 5 Порядок проведення евакуації населення при виникненні надзвичайної ситуації	33
Лекція 6 Особливості планування і проведення евакуації населення у особливий період	41
Лекція 7 Завдання основних видів забезпечення евакуації	45
Лекція 8 Основні вимоги щодо життєзабезпечення евакуйованих	51
Лекція 9 Медичне забезпечення евакуації	55
Лекція 10 Інженерне забезпечення евакуації	63
Лекція 11 Автомобільні перевезення евакуйованих	68
Список рекомендованих джерел	75

ВСТУП

Основним завданням цивільного захисту при виникненні надзвичайних ситуацій є захист населення.

До системи захисту населення і територій, що проводяться в масштабах держави у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій належать: інформація та оповіщення, спостереження і контроль, укриття в захисних спорудах, евакуація, інженерний, медичний, психологічний, біологічний, екологічний, радіаційний і хімічний захист, індивідуальні засоби захисту, самодопомога, взаємодопомога в надзвичайних ситуаціях.

Отже одним з основних напрямків забезпечення захисту населення є евакуаційні заходи у разі загрози життю та здоров'ю населення.

Евакуація населення здійснюється різнomanітними способами та видами евакуації. Для організації евакуаційних заходів створюється спеціальна інфраструктура, органи управління, передбачаються відповідні матеріально-технічні ресурси. Евакуаційні заходи здійснюються на плановій основі з урахування місцевих особливостей, видів можливих надзвичайних ситуацій та загроз.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є порядок підготовки, проведення та забезпечення евакуації населення та працівників об'єктів господарської діяльності.

Метою дисципліни «Організація евакуаційних заходів та життєзабезпечення евакуйованих» є формування знань про організацію та управління процесом евакуації працівників і населення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Організація евакуаційних заходів та життєзабезпечення евакуйованих» є формування у студентів належного рівня знань про особливості здійснення евакуаційних заходів у мирний час і особливий період, функції і завдання евакуаційних органів.

ЛЕКЦІЯ 1 СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ, СПОСОБИ ТА ВИДИ ЕВАКУАЦІЇ

- 1.1 Сутність евакуації.
- 1.2 Принципи евакуації.
- 1.3 Способи евакуації.
- 1.4 Види евакуації.

1.1 Сутність евакуації

Евакуація – комплекс заходів щодо організованого вивозу (виводу) населення з районів (місць), зон можливого впливу наслідків надзвичайних ситуацій (НС) і розміщення його в безпечних районах (місцях) у разі виникнення безпосередньої загрози життя і спричинення шкоди здоров'ю людей;

Таким чином, **суть евакуації** при загрозі і виникненні НС полягає в переміщенні людей, матеріальних цінностей з категорованих міст, небезпечних зон, що мають найбільшу вірогідність ураження, в заміську зону або безпечні райони.

Мета евакуації полягає в тому, щоб при загрозі і виникненні НС шляхом виводу, вивозу захистити населення від вражаючих чинників сучасних засобів поразки або чинників дії небезпечних природних явищ і аварій.

Категоровані міста – міста, віднесені до груп по ЦЗ (особливої важливості, першої, другої і третьої групи).

У Харківській області до категоризованих міст відносяться: м. Харків (першої групи), м. Ізюм, м. Лозова (третьої групи) і ст. Купянск-вузлова (першої групи).

Найбільш важливі промислові об'єкти підрозділяються на: об'єкти особливої важливості, об'єкти першої і другої групи, які можуть розміщуватися як в категорованих містах, так і в заміській зоні.

Небезпечні зони – зони в межах можливих слабких руйнувань навколо категорованих міст складають 7 км. від проектної межі забудови міст і 10 км від межі проектної забудови об'єктів особливої важливості, розташованих зовні категорованих міст.

До небезпечних зон належать: зони можливого зараження під час аварій на радіаційно і хімічно небезпечних об'єктах, а також зони можливого катастрофічного затоплення при повенях і пожежонебезпечні зони під час великих природних пожеж, райони прогнозованого виникнення локальних озброєних конфліктів в 30-км прикордонній смузі, стихійних лих, великих аварій і катастроф.

Безпечний район – придатний для життєдіяльності район для розміщення евакуйованого населення, яке визначається вирішенням відповідного органу виконавчої влади за межами зон можливого руйнування, хімічного зараження, катастрофічного затоплення, масових лісових і торф'яних пожеж, а також небезпечного радіоактивного забруднення.

Визначення поняття «відселення» – це різновид евакуації населення, тобто вивозу з небезпечних зон, пошкоджених житлових будівель, тривале мешкання в яких представляє загрозу життю і здоров'ю людей, що проводиться в триваліші терміни і вивозом особистого майна, що збереглося.

До таких зон відносяться: зони безумовного (обов'язкового), гарантованого добровільного відселення навколо Чорнобильської атомної станції і підтоплення. До пошкоджених житлових будівель, відносяться будівлі, пошкоджені в результаті стихійних лих, аварій і постійне мешкання в яких неможливе.

1.2 Принципи евакуації

Евакуація населення організовується по виробничому і територіальному принципах. Евакуація робочих, службовців і членів їх сімей, студентів ВЗВО, та інших навчальних закладів, що вчаться, організовується по місцю їх роботи або навчання, тобто за виробничим принципом. Евакуація решти населення, не зайнятого у виробництві і сфері обслуговування, організовується за місцем проживання житлово-експлуатаційними органами, (ЖКО) тобто за територіальним принципом. Виробничо-територіальний принцип забезпечує плановість проведення евакуації, оскільки дозволяє в повній мірі використовувати організуючу роль виробничих колективів.

При реалізації цього принципу необхідно враховувати місцеві умови і особливості. У ряді міст на околицях виросли крупні житлові масиви, а промислові підприємства і організації опинилися в центральній частині. У подібних випадках не тільки населення, що не має зв'язку з об'єктами народного господарства, але також і члени сімей робочих і службовців, що живуть в околичних районах, можуть евакуюватися через ЖКГ і домоуправління.

Відповідальність за евакуацію, розміщення і забезпечення життєдіяльності членів сімей несуть керівники об'єктів.

Сили і засоби здійснюють транспортне забезпечення евакуаційних заходів:

- залізничні поїзди;
- автомобільні колони;
- морські і річкові судна;
- авіаційні формування;
- дорожні формування;
- станції, порти, причали, аеродроми, пункти посадки і висадки;
- особистий транспорт (використовується для евакуації сімей його власника).

1.3 Способи евакуації

Способи евакуації: з використанням транспортних засобів, пішим порядком і комбінований.

Основним способом евакуації є вивіз з використанням в мирний час - всіх видів транспорту: залізничного, автомобільного, водного, повітряного транспорту, а у військовий час, транспортом який не передається у Збройні Сили. Разом із тим, у вказаних видах транспорту повинен використовуватися не тільки пасажирський, але і вантажний парк, пристосований для перевезення населення. Крім того, для евакуації повинен використовуватися автомобільний транспорт, що знаходиться в особистому користуванні громадян, можливості, якого значні (у області налічується більше 500 тис. одиниць автотранспортних засобів в особистому користуванні громадян, з них більше 50% зареєстровано в м. Харкові).

Харківська область має сприятливі умови для евакуації населення з використанням залізничного і автомобільного транспорту, оскільки в області розгорнена розвинена мережа залізних і шосейних доріг.

Загальна протяжність залізничних магістралей складає більш 1 000 км і всі міста і райони області (окрім Печенізького і Краснокутського) мають залізничне повідомлення. Загальна протяжність шосейних доріг складає більш 8 000 км, які забезпечують автомобільне повідомлення зі всіма районами і крупними населеними пунктами області.

Проте в області немає розвиненого річкового судноплавства, тому використання водного транспорту для евакуації відпадає. Використання повітряного транспорту для евакуації населення передбачається тільки на великі відстані, тобто углиб країни.

Другий спосіб – евакуація пішим порядком передбачає виведення населення з категоризованих міст і небезпечних зон в заміську зону. Евакуація пішим порядком підлягають робочі, службовці об'єктів господарювання, студенти (курсанти) вузів, здатні за станом здоров'я зробити 20–30 км марш протягом доби. Евакуація населення з пожежонебезпечних зон, зон зараження НХР, проводитиметься переважно пішим порядком.

Третій спосіб – враховуючи обмеженість проведення евакуації за часом, евакуація населення в складних умовах обстановки проводитиметься і з використанням транспортних засобів і пішим порядком, тобто комбінованим способом.

1.4 Види евакуації

Загальна евакуація – комплекс заходів, які здійснюються для всіх категорій населення в окремих регіонах держави у випадку виникнення надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру.

Загальна евакуація проводиться шляхом вивозу основної частини населення з міст і небезпечних районів всіма видами наявних транспортних

засобів на відповідній адміністративній території і вивід найбільш витривалого його частині пішки.

Часткова евакуація – комплекс заходів, які здійснюється для захисту окремих категорій населення у разі виникнення надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру.

Часткова евакуація проводиться з використанням транспортних засобів, які експлуатуються згідно графіку. Для прискорення евакуації за рішенням керівника відповідного органу виконавчої влади притягуються додаткові транспортні засоби.

Сповіщення населення про загрозу і виникнення надзвичайної ситуації здійснюється з використанням всіх систем сповіщення, мережі зв'язку, засобів радіомовлення і телебачення із залученням у разі потреби сил і засобів органів МВС.

Безпечний район визначається рішенням органу виконавчої влади, як правило, на території своєї області.

За кожним підприємством, установою, організацією, об'єктом закріплюється район або пункт розміщення.

У випадку якщо евакуйоване населення неможливо розмістити в безпечному районі своєї області, частина його може розміщуватися в сусідній області з обов'язковим узгодженням цього питання з керівником виконавчої влади відповідної області.

Безпечні для розміщення евакуйованого населення райони і порядок його доставки від пунктів висадки до місць розміщення визначаються рішенням відповідного органу виконавчої влади, на території якого планується розміщувати евакуйоване населення, за заявками органу виконавчої влади і об'єкту, який проводить евакуацію.

Для евакуації населення із зон радіоактивного забруднення навколо атомних електростанцій визначається не менше, ніж два райони для розміщення евакуйованого населення в протилежних напрямках, з урахуванням вітру, що перевершує для цієї місцевості напрямку.

Органи виконавчої влади, на території яких планується розміщувати евакуйоване населення із зон радіоактивного забруднення навколо атомних електростанцій, зон катастрофічного затоплення і землетрусу, видають ордери на право заняття громадських будівель і приміщень.

У разі хімічного зараження, виникнення повені, катастрофічного затоплення, масових пожеж евакуація здійснюється в безпечні райони поблизу місць виникнення надзвичайної ситуації.

Залежно від обстановки, що склалася, евакуація населення може бути завчасною (частковою), загальною і екстреною (прискореною). Часткова евакуація здійснюється, як правило, в умовах переводу за рішенням Кабінету Міністрів України системи цивільного захисту населення і територій на військове положення до початку застосування супротивником сучасних засобів ураження, а в мирний час – у разі загрози НС або виникнення стихійного лиха, аварії, катастрофи.

Загальна і часткова евакуація може нести тимчасовий (з поверненням до місця проживання діяльності) і безповоротний характер (як при аварії на ЧАЕС).

Часткова евакуація проводиться завчасно для певних категорій населення не зайнятого у виробництві: студентів, учнів інтернатів, вихованців дитячих будинків, пенсіонерів і інвалідів, які містяться в будинках для осіб похилого віку, разом з викладачами і вихователями, обслуговуючим персоналом і членами їх сімей, а також хворих разом з лікувальними установами і їх персоналом.

Загальна евакуація в особливий період проводиться в окремих регіонах за рішенням Кабміну України для всіх категорій населення і планується на випадок:

- небезпечного радіоактивного зараження біля АЕС, хімічного зараження, в районах стихійного лиха, аварії, катастроф (якщо виникає безпосередня загроза життю, спричинення збитку здоров'ю людей, які проживають в зоні зараження);

- загрози катастрофічного затоплення місцевості з 4-х годинним добіганням проривної хвилі;

- погрози або виникнення озброєного конфлікту в районах 50-ти кілометрової прикордонної смуги держави.

Згідно з Законом України «Про правовий режим військового положення» від 06.04.2000 № 1647-III, Голос України № 84 16.05.2000 Ст.15 п.16. Проводити евакуацію населення з місць і районів, небезпечних для мешкання, а також підприємств і установ, організацій і матеріальних цінностей тих, що мають важливе державне, господарське і культурне значення.

Згідно з Законом України «Про правовий режим ЧП» № 1550-III від 16.03.2000, Урядовий кур'єр від 14.06.2000 ст.17 п 2. тимчасова або безповоротна евакуація людей з місць небезпечних для мешкання, з обов'язковим уявленням ним стаціонарних або тимчасових житлових приміщень. Встановлення для юридичних осіб квартирної повинності для тимчасового розміщення евакуйованого або тимчасово переселеного населення, аварійно-рятувальних формувань і військових підрозділів, повернутих для запобігання НС.

Згідно з Законом України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» № 1908-III від 13.07.2000, Урядовий кур'єр № 157 від 31.08.2000 ст. 10 абз. 5,11 в межах зони може бути введений правовий режим НП і міри додаткові:

- відселення людей з місць, небезпечних для їх мешкання з обов'язковим наданням ним житлових приміщень для постійного або тимчасового мешкання

- примусове відчуження об'єктів права приватної власності з обов'язковим подальшим відшкодуванням їх вартості.

ЛЕКЦІЯ 2 СКЛАД ЕВАКУАЦІЙНИ ОРГАНІВ ЕВАКУАЦІЙНІ КОМІСІЇ

2.1 Склад евакуаційних органів та їхнє призначення.

2.2 Евакуаційні комісії.

2.1 Склад евакуаційних органів та їх призначення

Керівництво евакуацією населення здійснюється начальниками ЦЗ всіх рівнів через відділи, штаби і служби ЦЗ, а безпосередня організація виконання евакуаційних заходів покладається на евакуаційні органи, які створюються завчасно в мирний час.

Для планування, підготовки і проведення евакуації, прийому і розміщення населення (працівників) за рішенням керівників центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а на об'єктах – наказами керівників об'єктів незалежно від форм власності і підпорядкування створюються евакуаційні органи:

- евакуаційні комісії;
- збірні евакуаційні пункти (ЗЕП);
- проміжні пункти евакуації (ППЕ);
- приймальні евакуаційні пункти (ПЕП).

Адміністрації евакуаційних органів призначаються з числа керівного і особистого складу центрального і місцевого органу виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, об'єктів, на базі яких створюються ці органи.

Евакуаційні органи – це підрозділи управління процесом евакуації, які призначаються розпорядженням керівника відповідного органу виконавчої влади (об'єкту) для планування, підготовки, організації і проведення евакуації населення, а також для прийому і розміщення евакуйованого населення.

Персональний склад евакуаційних органів визначається вирішенням керівників відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а на об'єктах – наказами керівників підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності і підпорядкування.

Евакуаційні органи здійснюють планування евакуації, підготовку населення до евакуаційних заходів, підготовку підлеглих евакуаційних органів до виконання завдань, контроль за підготовкою і розподілом всіх видів транспортних засобів для забезпечення евакуаційних перевезень, визначення станцій, портів для посадки (висадки) населення, визначення маршрутів руху населення пішки, практичне проведення евакуації, прийом евакуйованого населення і ведення його обліку за об'єктами, а також контроль за розміщенням і життєзабезпеченням.

Час на розгортання і підготовку евакуаційних органів всіх рівнів до роботи не повинен перевищувати чотирьох годин з моменту отримання рішення про проведення евакуації.

У разі виникнення потреби в негайному проведенні евакуації у складі евакуаційних комісій створюються оперативні групи, які починають роботу з моменту ухвалення рішення про проведення евакуації.

Контроль за роботою евакуаційних органів здійснюють керівники відповідних органів виконавчої влади (об'єктів), яким підпорядковані ці органи.

У містах, віднесених до груп по ЦЗ створюються:

– Міські, районні (у містах з районним діленням), об'єктові евакуаційні комісії;

– Збірні евакопункти;

– Адміністрації пунктів посадки на транспорт;

– Початкові пункти пішої евакуації і адміністрації маршрутів евакуації;

– Пункти тимчасового розселення (мешкання);

– Пункти збору» евакуйованих при прискореній евакуації.

У містах не віднесених до груп по ЦЗ в сільських районах, тобто в заміському безпечному районі, створюються: міські, районні, селищні, сільські приймальні евакуаційні комісії, приймальні евакопункти і проміжні пункти евакуації.

2.2 Евакуаційні комісії

Евакуаційні комісії очолюють заступники керівників органів виконавчої влади, які відповідають за планування, організацію, проведення евакуації, прийом і розміщення населення. Секретарями вказаних комісій призначаються працівники уповноваженого органу управління з питань надзвичайних ситуацій.

Евакуаційні комісії створюються також в міністерствах відомствах і областях. Розглянемо призначення завдання і склад евакуаційних органів. Евакуаційна комісія відповідає за безпосереднє планування, підготовку, організацію і здійснення евакуації працівників або населення в надзвичайних ситуаціях.

У разі загрози або виникнення надзвичайної ситуації організовується цілодобове чергування евакуаційних комісій в небезпечних районах.

Евакуаційні комісії міністерств (відомств) здійснюють:

– планування і організацію проведення евакуації працівників центрального апарату, науково-дослідних інститутів (далі – НДІ), конструкторських бюро (далі – КБ), учбових закладів, інших організацій;

– визначення і підготовку бази для розміщення працівників центрального апарату, НДІ, КБ, учбових закладів, інших організацій в безпечних районах;

– контроль за плануванням, підготовкою і проведенням евакуаційних заходів підвідомчими об'єктами.

Евакуаційні комісії Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя здійснюють:

– керівництво роботою евакуаційних комісій районів, міст, об'єктів;

- надання допомоги по організації вивозу (виводу) і розміщення евакуйованого населення (працівників) в безпечних районах;
- організацію взаємодії із спеціалізованими службами цивільного захисту з питань всебічного забезпечення евакуйованого населення (працівників).
- Основні завдання евакуаційної комісії:
 - планування, підготовка і проведення евакуації населення (працівників) при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій в мирний і військовий час;
 - планування розміщення евакуйованого населення (працівників) міністерств, (відомств), Автономної Республіки Крим, області, району, міста, об'єкту в безпечних районах і організація прийому евакуйованих, які прибувають з інших областей, міст, об'єктів;
 - підготовка населення (працівників) до проведення евакуаційних заходів;
 - підготовка підлеглих евакуаційних органів до виконання завдань;
 - організація сповіщення населення (працівників) про початок евакуації у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
 - визначення зон можливих надзвичайних ситуацій на території Автономної Республіки Крим, області, міста, району, об'єкту;
 - визначення безпечних районів розміщення евакуйованого населення (працівників) і надання пропозицій керівникові центрального органу виконавчої влади, Голові Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голові обласної, міської і районної держадміністрації про закріплення цих районів за міністерством, відомством, областю, містом, районом і об'єктом за узгодженням з місцевими органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування безпечних районів;
 - підготовка безпечних районів для розміщення евакуйованого населення (працівників);
 - оцінка обстановки, яка склалася унаслідок виникнення надзвичайної ситуації, і підготовка пропозицій керівникові центрального органу виконавчої влади, Голові Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голові обласної, міської і районної держадміністрації, керівникові об'єкту для ухвалення рішення по проведенню евакуації населення (працівників);
 - організація проведення евакуації населення (працівників) і вивіз матеріальних цінностей;
 - залучення до виконання евакуаційних заходів сил і засобів спеціалізованих служб цивільного захисту і координація їх дій;
 - контроль за підготовкою і розподілом всіх видів транспортних засобів для забезпечення евакуаційних перевезень;
 - визначення станцій, портів для посадки (висадки) населення (працівників) і маршрутів руху евакуйованого населення (працівників) транспортними засобами і пішки;
 - організація прийому евакуйованого населення (працівників) і ведення їх обліку;

– контроль за розміщенням і організацією життєзабезпечення евакуйованого населення (працівників);

– взаємодія з іншими органами управління і силами цивільного захисту (оборони) по організації і проведенню евакуаційних заходів на території Автономної Республіки Крим, області, міста, району;

– організація інформаційного забезпечення.

До складу евакуаційних комісій входять:

а) Голова евакуаційної комісії;

б) Заступник голови евакуаційної комісії;

с) секретар евакуаційної комісії;

д) Групи:

1) зв'язки і сповіщення;

2) обліку евакуації населення (працівників) і інформації;

3) транспортного забезпечення;

4) організації розміщення евакуйованого населення (працівників) в безпечному районі;

5) охорона громадського порядку і безпеки дорожнього руху;

6) медичного забезпечення;

7) матеріально-технічного забезпечення.

Групи забезпечення формуються відповідними службами міністерств (відомств), Автономної Республіки Крим, області, міста, району у складі начальника групи і фахівців. Кількість фахівців в групах визначається вирішенням керівника міністерства (відомства), Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голів обласної, міської, районної держадміністрації і керівника об'єкту.

Основні завдання груп забезпечення евакуаційних заходів:

– розробка розділу Плану евакуації населення (працівників) з питань забезпечення підготовки і проведення евакуації населення (працівників) за своїми напрямками і щорічне його коректування за станом на 1 січня поточного року;

– визначення сил і засобів, необхідних для забезпечення евакуаційних заходів за своїми напрямками і подача заявок на поповнення недостатньої кількості технічних і матеріальних засобів;

– організація забезпечення евакуаційних заходів і розміщення населення (працівників) в безпечних районах;

– узагальнення даних щодо переліку майна, яке підлягає вивозу в безпечні райони розміщення;

– повне і своєчасне забезпечення груп евакуаційної комісії всіма видами оснащення, оснащення робочих місць членів евакуаційної комісії для успішного виконання ними своїх обов'язків.

Міська (районна) евакуаційна комісія створюється вирішенням виконкому міської (районного) Ради, підкоряється начальникові ЦЗ міста (району) і призначена для планування, організації проведення заходів щодо евакуації населення міста (району) і за їх всебічне забезпечення.

Основні завдання евакуаційної комісії міста (району):

- спільно з відділом з питань НС і цивільного захисту населення, розробка і своєчасне коректування плану евакуації населення міста (району), доведення необхідних даних по евакуації до виконавців;
- розробка, розмноження і зберігання документів по евакуації населення, передбачених для роботи евакуаційної комісії;
- розподіл транспортних засобів, районів, населених пунктів безпечних районів, заміської зони між об'єктами міста (району);
- підготовка підлеглих евакуаційних органів і управління ними в ході проведення евакуації населення;
- керівництво підлеглими евакоорганами при евакуації населення в НС мирного часу, робочою групою, евакокомісією, що виділяється, до складу постійної комісії з техногенно-екологічної безпеки і НС міста (району);
- збір і узагальнення даних про хід евакуації населення, доповідь їх начальникові ЦЗ міста (району) і вищестоящій евакуаційній комісії.

Головою евакуаційної комісії міста (району) призначається заступник голови виконавчої (комітету) Ради.

До складу комісії включаються:

- a. Голова комісії.
- b. Заступник голови комісії.
- c. Секретар комісії.
- d. Члени комісії:

1) керівники міських (районних) служб (автотранспортною, медичною, охорони громадського порядку, торгівлі і живлення, сповіщення і зв'язку, інженерного, технічного);

2) представники відділів (народної освіти, соціального забезпечення;

3) військкомату);

4) представник відділення залізниці.

e. Групи:

1) обліку еваконаселення і інформації (8–9чел.);

2) транспортного забезпечення (3–4чел.);

3) організації розміщення еваконаселення в заміській зоні (4–5 чол.)

f. Начальники збірних евакопунктів, що створюються в місті (районі);

g. Начальники маршрутів евакуації.

Чисельний склад евакуаційної комісії міста (району) визначається, виходячи з кількості евакуйованого населення.

Об'єктова евакуаційна комісія створюється на всіх об'єктах економіки, організаціях і установах в містах, віднесених до груп по ЦЗ, наказом начальника об'єкту. Евакокомісія підкоряється начальникові ЦЗ об'єкту і голові міської (районною) евакуаційної комісії. (100 чол. і більш) у інші евакогрупи.

Евакокомісія призначена для планування, організації і керівництва евакуацією робочих, службовців, членів їх сімей і розміщення їх в (заміській зоні) безпечному районі.

Основні завдання евакуаційної комісії об'єкту:

- облік робочих, службовців, членів їх сімей, що підлягають евакуації з об'єктом;
- розробка, спільно з штабом ЦЗ об'єкту, плану евакуації робочих, службовців, членів їх сімей і періодичне його коректування;
- розробка, оформлення і зберігання документів по евакуації робочих, службовців і членів їх сімей, передбачених для роботи евакуаційної комісії;
- підготовка членів евакуаційної комісії і організація виконання заходів в ході евакуації;
- підтримка зв'язку і взаємодія з евакоприймальною комісією сільської (селищного) Ради, куди об'єкт евакуювався;
- сповіщення робочих, службовців, членів їх сімей про початок евакуації;
- збір і узагальнення даних про хід евакуації робочих, службовців, членів їх сімей, доповідь їх начальникові ЦЗ об'єкту і голові міської (районної) евакуаційної комісії.

Головою евакуаційної комісії об'єкту призначається один із заступників начальника об'єкту або начальник відділу кадрів.

До складу комісії включаються:

- a) Голова комісії.
- b) Заступник голови комісії.
- c) Секретар комісії.
- d) Групи:
 - 1) зв'язки і сповіщення (1–3 чел.);
 - 2) обліку і інформації (2–4 чел.);
 - 3) збору і відправки колон (2–4 чел.).
- e) Голова комісії на збірному евакопункті
- f) Голова комісії в приймальні евакуаційної комісії сільської (селищного) Ради.
- g) Начальники залізничного ешелону, авто- і піших колон.

Чисельний склад евакуаційної комісії об'єкту визначається, виходячи з кількості евакуйованих робочих, службовців і членів їх сімей. На об'єктах з малою чисельністю робочих і службовців (менш 100 чел.) призначається евакогрупа у складі 7–9 чел. або дані об'єкти, згідно вирішення виконавського комітету району прикріплюють до крупнішого об'єкту.

Для організації проведення евакуаційних заходів в НС мирного часу з складу евакуйованих виділяється робочий орган для роботи в постійній комісії техногенно-екологічної безпеки і НС об'єкту.

ЛЕКЦІЯ 3 ЗБІРНІ ЕВАКУАЦІЙНІ ПУНКТИ, ПРИЙМАЛЬНІ ЕВАКУАЦІЙНІ КОМІСІЇ ТА ПУНКТИ, ПРОМІЖНІ ПУНКТИ ЕВАКУАЦІЇ

- 3.1 Збірні евакуаційні пункти.
- 3.2 Приймальна евакуаційна комісія.
- 3.3 Приймальні евакуаційні пункти.
- 3.4 Проміжний пункт евакуації.

3.1 Збірні евакуаційні пункти

Збірні евакуаційні пункти (ЗЕП) призначені для збору і реєстрації населення, яке підлягає евакуації, формування піших і транспортних колон і ешелонів, а також забезпечення відправлення їх на пункти посадки на транспортні засоби і початкові пункти руху пішки. Кожен збірний евакуаційний пункт має свій номер і за будь-яким з них закріплюється певна кількість об'єктів.

Збірні евакуаційні пункти створюються:

- в міністерствах (відомствах) за рішенням їх керівників;
- в містах, районах за рішенням міських, районних державних адміністрацій;
- в населених пунктах, які розташовані в зонах можливого катастрофічного затоплення, небезпечного радіоактивного забруднення, районах виникнення стихійного лиха за рішенням центральних, місцевих органів виконавчої влади;

- на об'єктах наказами керівників об'єктів.

До складу адміністрації ЗЕП входять:

- начальник збірного евакуаційного пункту;
- заступник начальника збірного евакуаційного пункту;
- група реєстрації і обліку (4–6 чол);
- група комплектування колон, ешелонів і їх відправка в безпечні райони (4–6 чол.);
- група охорони громадського порядку (2–3 чол);
- медичний пункт (3 чол);
- кімната матери і дитини (2–3 чол);
- комендант.

ЗЕП безпосередньо підкоряється голові евакуаційної комісії міністерства (відомства), міста (району), об'єкта, а по внутрішніх питаннях – керівнику об'єкту, на базі якого він створений.

Кількість ЗЕП, їх місця розгортання визначаються з урахуванням загальної чисельності евакуйованого населення (працівників) міста, району, кількості маршрутів вивозу і виведення людей, станцій (портів) посадки.

ЗЕП, які створюються для збору і відправки населення (працівників) автомобільним транспортом і пішими колонами, як правило, розгортаються на

околицях міст, в населених пунктах поблизу маршрутів вивозу (виводу) евакуйованих в безпечні райони, останні ЗЕП розгортаються поблизу залізничних станцій (портів) посадки на транспортні засоби.

Кожному ЗЕП привласнюється порядковий номер, за ним закріплюються території (об'єкти), населення (працівники), яке евакуюється через цей ЗЕП.

Збірні евакуаційні пункти розгортаються в будівлях суспільного призначення (школах, клубах) за рішенням центральних і місцевих органів виконавчої влади, наказами керівників об'єктів на період проведення евакуації населення (працівників).

Основні завдання ЗЕП:

- підтримка зв'язку з евакуаційною комісією міністерства (відомства), області, міста, району, об'єкту, які закріплені за ЗЕП, транспортними органами, початковими пунктами піших маршрутів;
- інформування голови евакуаційної комісії про час прибуття населення (працівників) на ЗЕП і час відправки його в безпечні райони (пункти);
- ведення обліку евакуйованого населення (працівників), яке вивозиться всіма видами транспортних засобів і виводиться пішим порядком;
- доповідати у встановлені терміни голові евакуаційної комісії про хід відправлення евакуйованого населення (працівників) в безпечні райони (пункти);
- надання необхідній меддопомозі хворим під час знаходження їх на ЗЕП;
- організація охорони громадського порядку на ЗЕП;
- забезпечення укриття населення (працівників) в захисних спорудах;
- прийом, розміщення, організація тимчасового перебування евакуйованого населення і підтримка громадського порядку на ЗЕП;
- організація реєстрації і відправки евакуйованого населення в пункти посадки на транспорт, початкові пункти пішої евакуації;
- контроль за своєчасною подачею транспортних засобів на пункти посадки;
- розробка, оформлення і зберігання документації, передбаченої для ЗЕП;
- начальник ЗЕП затверджується вирішенням виконкому міської (районного) Ради з числа відповідальних працівників виконкому або керівного складу об'єкту, при якому розгортається ЗЕП.

Під час повсякденної діяльності:

- розробка документів, необхідних для керівництва під час підготовки і проведення евакуаційних заходів;
- розробка календарного плану роботи ЗЕП на період підготовки і проведення евакуаційних заходів;
- ведення обліку і уточнення населення (працівників) об'єктів, які приписані до ЗЕП і підлягають евакуації;
- збір і уточнення відомостей про виділення транспортних засобів, час їх подачі на пункти посадки;

- уточнення схеми зв'язку і сповіщення при проведенні евакуаційних заходів;

- уточнення відомостей про начальників ешелонів поїздів (судів) і начальників автомобільних і піших колон;

- проведення занять і тренувань з особовим складом ЗЕП з метою підготовки їх до дій під час проведення евакуаційних заходів.

З отриманням розпорядження про початок проведення евакуації населення (працівників):

- встановлення зв'язку з евакуаційною комісією і з приписаними до ЗЕП об'єктами;

- доповідь голові евакуаційної комісії про початок і хід евакуації населення (працівників);

- уточнення графіка подачі транспортних засобів на пункти посадки і графіка виведення піших колон;

- ведення обліку прибуття евакуйованого населення (працівників) на ЗЕП по територіях (об'єктами);

- розподіл людей по вагонах (судах), машинах, колонах і напрям їх на станції посадки і початкові пункти;

- доповідь районної, міської евакуаційної комісії безпечного району про час відправлення евакуйованого населення (працівників) і його кількість.

У разі виникнення аварій, катастроф на вибухо-, пожежа-, хімічно-, радіаційно-небезпечних об'єктах, стихійного лиха, евакуація населення (працівників) може здійснюватися без розгортання збірних евакуаційних пунктів. Завдання ЗЕП в цих випадках покладається на оперативні групи, створені на їх основі, за якими закріплюються відповідні адміністративно-територіальні одиниці. До складу оперативних груп входять представники груп обліку і реєстрації збірних евакуаційних пунктів, транспортного забезпечення, охорони громадського порядку і охорони здоров'я.

Збірні евакуаційні пункти розгортаються за рішенням органів виконавчої влади про проведення евакуації у разі аварії на атомній електростанції, катастрофічного затоплення і землетрусу.

Збірний евакуаційний пункт (ЗЕП) створюється вирішенням начальника ЦЗ міста (району) При цьому, населення, що вивозиться транспортними засобами, відправляється на пункти посадки, а що виводяться пішим порядком на початкові пункти пішої евакуації.

Кількість ЗЕП в місті, (районі) їх місця розгортання визначаються з урахуванням загальної чисельності евакуйованого населення, кількості маршрутів евакуації і пунктів посадки. Чисельність приписуваного до ЗЕП населення повинна складати 15–20 тис. чоловік. На крупних ОГД з числом працюючих більше 5 тис. чол. рішенням начальника ЦЗ міста (району) може створюватися об'єктовий ЗЕП.

Для розгортання ЗЕП вирішенням виконкому міської (районної) Ради виділяються будівлі суспільно-громадського призначення (палаці культури, кінотеатри, театри, спортивні закриті установи, учбові заклади і ін.), що

знаходяться поблизу пунктів посадки на транспорт. Кожному ЗЕП привласнюється порядковий номер, указується адреса, які ОГД і населення житлових мікрорайонів до них приписуються.

Крім того, до складу ЗЕП входять представники евакокомісій об'єктів, в період їх евакуації.

Кількісний склад працівників ЗЕП визначається, виходячи із загального числа евакуйованого населення через ЗЕП, призначається вирішенням виконкому міської (районного) Ради з числа своїх співробітників і працівників об'єктів, при яких розгортається ЗЕП.

Пункти посадки на залізничний і автомобільний транспорт розгортаються на базі вокзалів, що діють, платформ посадки на приміські потяги, навантажувально-розвантажувальних майданчиків ОГД. Організація роботи пунктів посадки в період евакуації населення покладається на адміністрації вокзалів, які можуть бути посилені за рахунок працівників транспортних об'єктів.

Адміністрації маршрутів евакуації призначаються вирішенням виконкомів міської (районного) Ради з числа працівників управлінь (відділів) внутрішніх справ і служб в складі:

- начальник маршруту;
- заступник начальника маршруту;
- група регулювання руху;
- група ОГП;
- група сповіщення і зв'язку;
- група надання медичної допомоги;
- група технічного забезпечення;
- ремонтна група.

Збірні евакуаційні пункти, проміжні пункти евакуації і приймальні евакуаційні пункти забезпечуються зв'язком з районними, міськими, районними в містах, селищ, сільськими, об'єктовими евакуаційними комісіями, пунктами посадки на транспортні засоби, початковими пунктами руху пішки, з медичними і транспортними службами.

3.2 Приймальна евакуаційна комісія

Приймальна евакуаційна комісія (ПЕК) міста (сільського району) призначена для організації прийому, розміщення, першочергового життєзабезпечення і захисту населення, що прибуває, з категорованих міст і небезпечних зон. Створюється ПЕК вирішенням виконкому міської (районного) Ради.

Основні завдання ПЕК:

– спільно з відділом з питань НС і цивільного захисту населення, розробка і коректування плану прийому і розміщення евакуйованого населення з категорованих міст і небезпечних зон;

– розробка, розмноження і зберігання документів по прийому і розміщенню населення, що прибуває, передбачених для роботи евакоприймальної комісії;

– спільно з міською (районною) евакокомісією розподіл населених пунктів, об'єктів для прийому, розміщення евакуйованого населення і розгортання виробничої, учбової та ін. видів діяльності, підприємств, що прибувають, організацій і установ;

– підготовка підлеглих приймалень евакокомісій, приймалень евакопунктів і управління ними в ході проведення евакуації;

– керівництво підлеглими евакоорганами при евакуації населення в НС мирного часу робочою групою, що виділяється на ПЕК, до складу постійної комісії з техногенно-екологічної безпеки і НС міста (району);

– збір, узагальнення даних про хід прибуття і розміщення евакуйованого населення, доповідь їх начальникові ЦЗ міста (району) і голові обласної евакокомісії.

Головою приймальної евакокомісії призначається заступник голови виконкому Ради міста, райдержадміністрації.

До складу приймальної евакокомісії включаються:

- a) Голова комісії.
- b) Заступник голови комісії.
- c) Секретар комісії.
- d) Члени комісії:

1) представники міських (районних) служб (медичною, охорони громадського порядку, автотранспортної, торгівлі і живлення, технічною, сповіщення і зв'язку, інженерного);

2) представники відділів (народної освіти, соціального забезпечення, військкомату);

e) Групи:

- 1) прийому, обліку населення і інформації;
- 2) розміщення населення;
- 3) транспортного забезпечення.

Начальники евакоприймальних пунктів міста (райцентру).

Чисельний склад приймальної евакокомісії міста (району) визначається, виходячи з чисельності населення, що прибуває.

Приймальна евакуаційна комісія сільської (селищного) Ради призначена для безпосереднього прийому, розміщення, першочергового забезпечення і захисту населення, що прибуває, з категоризованих міст і небезпечних зон. Створюється приймальна евакокомісія вирішенням виконкому сільської (селищного) Ради.

Основні завдання:

– розробка плану прийому, розміщення, забезпечення евакуйованого населення і ін. документів, передбачених для роботи комісії;

– організація зустрічі населення, що прибуває, розміщення його на проживання і першочергове життєзабезпечення;

– підготовка підлеглих евакоприймальних пунктів і управління ними в ході евакуації;

– облік прибулого населення, доповідь про хід прибуття і розміщення начальникові ЦЗ сільської (селищного) Ради і голові приймальної евакокомісії району.

Головою приймальної евакокомісії призначається заступник голови сільської (селищного) Ради або керівник організації, установи, розміщені на території ради.

До складу приймальної евакокомісії включаються:

- a. Голова комісії.
- b. Заступник голови комісії.
- c. Секретар комісії.
- d. Групи:

1) зустрічі і обліку населення (3–5 чол.);

2) розміщення населення (4–5 чол.);

3) транспортного забезпечення (1–2 чол.);

4) відправки населення (створюються при розгортанні на території ради проміжного пункту евакуації).

Начальники евакоприймальних пунктів, розгорнутих на території ради.

Чисельний склад приймальної евакокомісії сільської (селищного) Ради визначається, виходячи з численності населення, що прибуває, і комплектується з працівників організацій і установ, розташованих на території ради.

3.3 Приймальні евакуаційні пункти

Приймальні евакуаційні пункти розгортаються в пунктах висадки евакуйованого населення і призначаються для його зустрічі і відправки до районів (пунктам) розміщення.

Приймальний евакуаційний пункт (ПЕП) призначений для зустрічі, доставки з пункту висадки, реєстрації, тимчасового розміщення і розселення за населеними пунктами населення, що прибуває. Створюються ПЕП вирішенням виконкому сільської (селищного) ради на базі об'єктів, розташованих на території ради. Для розгортання ПЕП виділяються громадські будівлі (школи, удома культури, кінотеатри і ін.), де є можливість тимчасового розміщення населення, що прибуває.

Основні завдання ПЕП:

- зустріч поїздів, що прибувають, судів, автомобільних і піших колон;
- забезпечення організованої висадки і розміщення евакуйованого населення (працівників);
- організація відправки евакуйованого населення (працівників) автомобільним транспортом і пішим порядком в пункти його розміщення;
- організація надання меддопомоги евакуйованому населенню (працівникам);

- забезпечення громадського порядку в пунктах висадки;
- укриття евакуйованого населення (працівників) при необхідності;
- доповідь голові евакуаційної комісії безпечного району про час прибуття, чисельність населення (працівників), яке прибуло, і відправка його до пунктів (місцям) розміщення.

До складу приймального евакуаційного пункту входять:

- a) Начальник ПЕП.
- b) Заступник начальника ПЕП.
- c) Групи:
 - 1) зустрічі, прийому і тимчасового розміщення евакуйованого населення (працівників) (2–3 чол.);
 - 2) відправки і супроводи евакуйованого населення (працівників) до пункту розміщення (3–4 чол);
 - 3) охорона громадського порядку (2–3 чол);
 - 4) група забезпечення (2–3 чол);
 - 5) медичний пункт (1–2 чол);
- d. Відповідальний кімнати матери і дитини (1 чол).
- e. Відповідальний столу довідок (1 чол).

3.4 Проміжний пункт евакуації

Проміжні пункти евакуації (ППЕ) створюються за рішенням голови облдержадміністрації – начальника цивільної оборони області для проведення евакуації населення (працівників) із зон можливого радіоактивного або хімічного забруднення (зараження).

Проміжні пункти евакуації розгортаються на зовнішніх межах зон можливого радіоактивного або хімічного забруднення (зараження) поблизу залізниць, портів, і автомобільних шляхів.

Основні завдання проміжних пунктів евакуації:

- облік, реєстрація населення (працівників), яке прибуває із заражених, забруднених зон;
- дозиметричний і хімічний контроль;
- проведення санітарної обробки евакуйованого населення (працівників) і при необхідності надання меддопомози хворим;
- відправка евакуйованих в безпечні райони (пункти) розміщення;
- проведення при необхідності заміни або спеціальної обробки забрудненого одягу і взуття;
- організація пересадки евакуйованих з транспорту, який рухався по забрудненій місцевості, на «чистий» транспорт;
- зустріч, тимчасове розміщення евакуйованих пішим порядком (колонами);
- надання необхідної допомоги евакуйованим після здійснення тривалого маршу пішим порядком;

- організація відправки евакуйованих, прибулих пішим порядком, транспортними засобами в місце постійного розміщення;
- забезпечення громадського порядку на пункті;
- доповідь голові евакуаційної комісії області про час прибуття, чисельності населення (працівників), яке прибуло на ППЕ і відправці його в безпечні райони.

До складу проміжного пункту евакуації входять:

- а. Начальник ППЕ.
- б. Заступник начальника ППЕ.
- с. Комендант ППЕ.
- д. Групи:
 - 1) охорона громадського порядку (2-3 чол.);
 - 2) регулювання руху (3-4 чол.);
 - 3) реєстрації і обліку (1-2 чол.);
- е) Пункти:
 - 1) медичний пункт (1-2 чол.);
 - 2) санітарно - миючий пункт (2-3 чол.);
 - 3) пункт живлення (1-2 чол.);
 - 4) пункт заправки паливом (1-2 чол.).
- ф) Пост дозиметричного контролю (1-2 чол.).

До складу всіх розглянутих евакуаційних органів не включаються військовозобов'язані, такі, що мають мобілізаційні розпорядження військкоматів, вагітні жінки, жінки, що мають дітей у віці до 8 років, інваліди, пенсіонери.

Працівники евакуаційних органів повинні завчасно проходити планову підготовку (перепідготовку) на територіальних курсах ЦЗ, об'єктах, удосконалювати необхідні практичні навички в ході учень і штабних тренувань. Це дозволить при виникненні НС грамотно організувати і без збоїв провести евакуаційні заходи.

ЛЕКЦІЯ 4 ПЛАНУВАННЯ ЕВАКУАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

4.1 Загальні питання евакуації.

4.2 Порядок планування евакуації.

4.1 Загальні питання евакуації

Планування евакуації населення здійснюється під керівництвом начальника ЦЗ всіх рівнів із залученням підлеглих відділів, штабів, служб ЦЗ, евакоорганів і транспортних організацій.

Планування евакуації проводиться для населення, яке проживає в зонах можливого катастрофічного затоплення, небезпечного радіоактивного забруднення, хімічного зараження, районах виникнення стихійного лиха (масових лісових і торф'яних пожеж, землетрусів, обвалів, паводків, підтоплень і інших геофізичних і гідрометеорологічних явищ з тяжкими наслідками); великих аварій і катастроф (якщо виникає безпосередня загроза життю і спричинення шкоди здоров'ю людей).

Евакуація населення із зон небезпечного радіоактивного забруднення навколо атомних електростанцій планується і проводиться:

- для АЕС потужністю до 4 Гвт – в радіусі 30 кілометрів;
- для АЕС потужністю більше 4 Гвт – в радіусі 50 кілометрів.

По ряду питань евакуації планування здійснюється у взаємодії з органами військового управління. Це – виділення сил і засобів, транспорту, використання транспортних комунікацій, а також військових городків і майна (устаткування), що залишається військовими, для розміщення першочергового життєзабезпечення людей; узгодження районів їх розселення.

Для визначення черговості евакуації громадян і планування їх розміщення в заміській зоні все евакуйоване населення і об'єкти діляться на три групи.

Перша група – робочі, службовці і члени їх сімей об'єктів економіки тих, що продовжують виробничу діяльність і що забезпечують життєдіяльність міста, віднесеного до групи по ЦЗ (підприємства ВПК, енергетики, зв'язку, комунального господарства, міського транспорту і тому подібне).

Розосередження – працювати в місті, відпочивати в заміській зоні, дає можливість одній зміні робочих і службовців (при двозмінній роботі підприємств) в період відпочинку знаходитися на безпечному видаленні від міста, що збільшує ймовірність зниження можливих втрат населення від НС. Таким чином, розосередження робочих і службовців – це організований вивіз з міст, інших населених пунктів і розміщення в заміській зоні (безпечному районі) вільної від роботи зміни робочих і службовців ОГД, що продовжують роботу у військовий час в містах.

Друга група – робочі, службовці і члени їх сімей об'єктів тих, що припиняють виробничу діяльність в місті, віднесеним до групи по ЦЗ і що переносять її в заміську зону (лікувальні установи, підприємства легкої, харчової промисловості, науково-дослідні установи, конструкторські бюро,

середні спеціальні і вищі учбові заклади в т.ч. військові, установи культури, побутового обслуговування, торгівлі і тому подібне).

Третя група – робочі, службовці і члени їх сімей об'єктів, що припиняють свою діяльність у військовий час в місті, віднесеним до груп по ЦЗ і населенню, не зайнятому в сферах виробництва і обслуговування (середні учбові, дошкільні установи, різні організації і установи, самотні пенсіонери).

На деяких об'єктах народного господарства, розташованих в місті, виробнича діяльність з військовий час може бути припинена взагалі. Робочі і службовці цих об'єктів після проведення евакуації переходять для продовження трудової діяльності на інші підприємства або в сільське господарство. В кожному місті є частина населення, не зайнятого в сфері виробництва, управління або обслуговування (непрацюючі члени сімей, діти і непрацездатні), яка також підлягає евакуації.

При плануванні евакуації населення сім'ї не розриваються, сім'я евакуювалася з розділом сім'ї (розділ сім'ї визначається, виходячи з посади і місця роботи чоловіка, дружини). Студенти середніх спеціальних і вищих учбових закладів, що знаходяться на утриманні батьків і проживають з ними, евакуювалися зі своїм учбовим закладом.

Евакуації з населенням не підлягають військовозобов'язані, такі, що мають мобілізаційні розпорядження військкоматів. Робочі і службовці, що працюють в місті, віднесеному до груп по ЦЗ, але які проживають в заміській зоні.

4.2 Порядок планування евакуації

Мета планування і здійснення евакуаційних заходів:

- зменшення вірогідності втрат населення (працівників);
- збереження кваліфікованих кадрів, фахівців;
- забезпечення стійкого функціонування об'єктів економіки;
- створення угруповання сил і засобів захисту населення (працівників) в безпечних районах з метою проведення рятувальних і інших невідкладних робіт в зонах надзвичайних ситуацій.

Плани евакуації населення (працівників) розробляються евакуаційними комісіями за рішенням керівників міністерств (відомств), місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і об'єктів.

У рішенні щодо здійснення евакуації населення (працівників) визначаються:

- райони, в яких необхідно здійснювати евакуаційні заходи;
- час почала евакуації населення (працівників) і час закінчення;
- завдання евакуаційним органам і спеціалізованим службам ЦЗ
- райони (пункти) розміщення евакуйованого населення (працівників);
- порядок вивозу населення (працівників) транспортними засобами або вивід пішки;
- організація управління евакуацією;
- всебічне забезпечення евакуації населення (працівників).

Плани евакуації населення (працівників) міністерств (відомств), областей, районів міст, селищних районів, селищ і об'єктів відпрацьовуються текстуально по видах надзвичайних ситуацій з додатком карти або схеми.

У плані евакуації населення (працівників) наголошуються:

- виводи з оцінки обстановки;
- порядок сповіщення населення (працівників) про початок евакуації;
- кількість населення (працівників), яке підлягає евакуації, по категоріях;
- терміни проведення евакуації;
- порядок вивозу населення (працівників) транспортними засобами і вивід пішки;
- розподіл об'єктів за ЗЕП, пунктами посадки;
- безпечні райони (пункти) розміщення евакуйованого населення (працівників);
- пункти посадки на транспортні засоби;
- маршрути евакуації;
- пункти висадки в безпечних районах;
- порядок доставки евакуйованого населення (працівників) з пунктів висадки до районів (пунктам) розміщення;
- заходи щодо організації забезпечення громадського порядку на ЗЕП, ППЕ, ПЕП і регулювання дорожнього руху на маршрутах евакуації;
- заходи щодо організації прийому, розміщення, захисту і життєзабезпечення евакуйованого населення (працівників) в безпечних районах;
- організація управління і зв'язку.

Відповідно до вимог Закону України від 20 березня 2003 року № 638-IV «Про боротьбу з тероризмом» і ухвали Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2001 року № 1494 «Програма реалізації положень Варшавської конференції щодо загальної боротьби проти тероризму» до Плану розробляється розділ Евакуаційні заходи у разі проявів тероризму. Визначаються сили і засоби, які притягуються для евакуації населення (працівників) в цьому випадку. Цей розділ узгоджується з територіальними органами СБУ (у частині, яка стосується об'єктів можливих проявів тероризму) і органами управління у справах захисту населення і територій.

Планування евакуаційних заходів в міністерствах (відомствах) здійснюється як в цілому для області, так і для центрального апарату міністерства (відомства).

При плануванні евакуаційних заходів в міністерстві (відомстві) визначається порядок роботи об'єктів, які знаходяться в небезпечних районах, чисельність тих, що працюють і кількість змін.

Крім того, міністерства (відомства) повинні мати узагальнені дані за область щодо евакуації робочих підвідомчих об'єктів, що служать.

При плануванні евакуаційних заходів по центральному апарату визначаються:

- порядок сповіщення і збору працівників міністерства (відомства);

– порядок інструктажу працівників міністерства (відомства) щодо порядку дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій і здійснення евакуаційних заходів;

– безпечний район (пункт) розміщення евакуйованих працівників;

– транспортні засоби, які виділяються для евакуації центрального апарату і розподіл їх між структурними підрозділами міністерства (відомства);

– ЗЕП, пункти посадки (висадки) і час прибуття до них працівників міністерства (відомства);

– порядок розміщення працівників міністерства (відомства) в безпечному районі, організація всебічного забезпечення;

– управління евакуаційними заходами.

Плани узгоджуються зі всіма службами цивільного захисту і територіальним органом управління у справах захисту населення і територій. Підписи їх керівників повинні бути завірені печаткою.

Плани евакуації населення (працівників) підписуються головами евакуаційних комісій міністерств (відомств), Автономної Республіки Крим, обласних, районних державних адміністрацій, міст Києва і Севастополя, об'єктів і затверджуються керівниками цих органів, об'єктів.

Плани евакуації населення (працівників) вводяться в дію у разі виникнення надзвичайної ситуації відповідно встановленому порядку.

Карти (схеми) повинні бути зручними в роботі і в повному об'ємі забезпечувати нанесення всієї необхідної інформації щодо евакуації населення (працівників) у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

На карті (схемі) до Плану евакуації позначаються:

– розміщення евакуаційних органів центральних органів виконавчої влади, Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, районів і об'єктів;

– межі зон (районів) виникнення надзвичайних ситуацій;

– станції (пункти) посадки (вантаження), станції (пункти) висадки (розвантаження);

– безпечні райони (пункти) розміщення евакуйованого населення (працівників);

– маршрути вивозу (вивід) населення (працівників) в безпечні райони;

– пости регулювання руху на маршрутах евакуації;

– медичні установи на маршрутах евакуації і в районах розміщення евакуйованих;

– автозаправні станції, станції (пункти) технічного обслуговування і ремонту;

– пункти зв'язку.

Межі зон (районів) виникнення надзвичайних ситуацій позначаються червоним кольором і підфарбовуються кольором:

– зони радіоактивного зараження – чорним;

– хімічного – жовтим;

– катастрофічного затоплення і підтоплення – синім;

- землетруси – коричневим;
- безпечні райони розміщення – зеленим.

Маршрути руху евакуаційних колон позначаються коричневим кольором і підфарбовуються квітами відповідно позначці кольору району надзвичайної ситуації.

Якщо маршрути і райони евакуації на випадок надзвичайних ситуацій плануються використовувати одні і ті ж, то підфарбовуються двома або більшою кількістю кольорів. Маршрути евакуації за наявності 2-х і більш нумеруються, на маршрутах вивозу евакуйованого населення (працівників) автотранспортом позначаються початкові пункти, назви міст і населених пунктів проходження автоколон.

На маршрутах евакуації пішки позначаються місця невеликих привалів впродовж 15–20 хвилин через кожних 1,5–2 години руху і великих – на початку другої половини добового переходу впродовж 1–2 години.

На карті (схемі) позначаються (у таблицях) основні показники видів надзвичайних ситуацій по районах:

- загальна кількість населення (працівників);
- розрахунок кількості транспорту, який притягується для евакуаційних перевезень по видах надзвичайних ситуацій;
- кількість техніки і особового складу, який притягується для сповіщення евакуаційних органів і населення (працівників);
- безпечні райони (пункти) розміщення евакуйованого населення (працівників);
- термін проведення евакуації;
- кількість техніки і особового складу, який притягується для регулювання руху на маршрутах евакуації;
- кількість техніки і особового складу, який притягується для забезпечення охорони громадського порядку при проведенні евакуаційних заходів;
- кількість техніки і особового складу, який притягується для надання меддопомози.

Таблиці до Плану розробляються у форматі А–4, або А–3 (при необхідності) і в кожному розділі чітко визначається: кількість районів евакуації населення (працівників), кількість населених пунктів і їх найменування, кількість евакуйованого населення (працівників), місця збору і посадки евакуйованого населення (працівників) на автомобільний, залізничний і водний транспорт, пункти висадки, станції призначення, безпечні райони розміщення і маршрути до них.

При розробці Плану передбачається розділ часткової евакуації населення (працівників) з відповідними розрахунками.

План прийому і розміщення евакуйованого населення (працівників) в безпечному районі розробляється евакуаційною комісією місцевого органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування на території якого планується розміщення евакуйованого населення (працівників).

Евакуйоване населення (працівники) розміщується в придатних для мешкання будівлях, які в зимовий період опалюються.

У Плані в текстовій частині наголошуються:

- порядок сповіщення посадових осіб, які відповідають за прийом евакуйованого населення (працівників);

- кількість евакуйованого населення (працівників) по вікових категоріях, яке прибуває в район (пункт) розміщення;

- кількість і найменування територій (об'єктів) евакуйованих в район (місто), їх розподіл за районами в місті, сільськими і селищними радами, населеними пунктами (указуються території (об'єкти), їх кількість і кількість населення (працівників), яке евакуйовалося з цих територій (об'єктів), розподіл за безпечними районами);

- чисельність населення (працівників), яке проживає на відповідній території, де планується розміщувати евакуйоване населення (працівників)

- будівлі, споруди, які плануються для розміщення населення (працівників) евакуйованих об'єктів;

- пункти висадки евакуйованого населення (працівників), указуються конкретні місця тимчасового розміщення і кількість евакуйованого населення (працівників), яке прибуває на пункт висадки;

- розміщення приймального евакуаційного пункту;

- порядок і терміни доставки евакуйованого населення (працівників) з приймальних евакуаційних пунктів до районів (пунктам) розміщення (визначається порядок доставки населення (працівників) з ПЕП до районів (пунктам) розміщення, час виходу (виїзду) і час прибуття до районів розміщення;

- порядок розміщення евакуйованого населення (працівників);

- порядок забезпечення евакуйованого населення (працівників) продуктами харчування, водою, предметами першої необхідності, медичним і іншими видами обслуговування (визначається місцезнаходження груп забезпечення).

На карті (схемі) до Плану прийому і розміщення евакуйованого населення (працівників) позначаються:

- пункти висадки евакуйованого населення (працівників), залізничні станції висадки;

- місця розгортання приймальних евакуаційних пунктів;

- кількість населення (працівників), яке прибуває на ПЕП;

- розподіл евакуйованих територій (об'єктів) за районами (пунктами) розміщення;

- місця розміщення евакуаційних органів і терміни приведення їх в готовність до прийому евакуйованого населення (працівників);

- схема зв'язку, сповіщення і управління.

План прийому і розміщення евакуйованого населення (працівників) підписується головою евакуаційної комісії і затверджується керівником відповідного місцевого органу виконавчої влади, органу місцевого

самоврядування. План прийому і розміщення евакуйованого населення (працівників) включає розділ транспортного забезпечення евакуації, в якому наголошується:

- кількість транспортних засобів кожного виду і термін їх подачі до пунктів посадки, від яких транспортних підприємств притягуються транспортні засоби;
- кількість населення (працівників), яке вивозиться (указується загальна чисельність по кожному пункту посадки);
- терміни відправки евакуйованого населення (працівників) в безпечні райони (указуються місця посадки і час відправлення);
- терміни прибуття евакуйованого населення (працівників) до пунктів висадки (указується час прибуття в пункти висадки);
- маршрути руху транспортних засобів (указується кількість маршрутів і їх номери);
- кількість рейсів (указується чисельність людей по рейсах і кількість транспортних засобів);
- порядок вивозу евакуйованого населення (працівників) з пунктів висадки до пунктів розміщення (кількість автотransпортних засобів, від яких автомобільних підприємств виділяються, час прибуття до пункту висадки, маршрути руху автотранспорту до пунктів розміщення).

При здійсненні евакуації у межах Автономної Республіки Крим, своєї області, району, району міста, селища план прийому евакуйованого населення (працівників) окремо не відпрацьовується, але в План евакуації населення (працівників) включаються всі розділи текстуальної частини плану прийому евакуйованого населення (працівників) і відображаються на карті (схемі). Для транспортного забезпечення евакуаційних заходів притягується в мирний час весь транспорт, який є на відповідній адміністративній території по заявках міністерств (відомств), уповноважених органів виконавчої влади областей, районів, міст до відповідних транспортних органів.

Координація і керівництво плануванням евакозаходів покладається на обласну евакуаційну комісію, а у мирний час на відділ планування і реагування на НС управління з питань НС облдержадміністрації.

У їх функції входить:

- спільно з міністерствами, відомствами і обласними управліннями визначення кількості об'єктів, економіки, організацій і установ, віднесених до першої, другої і третьої групи евакуйованого населення;
- визначення загального розрахунку евакуйованого населення в заміську зону по групах евакуації;
- визначення можливостей міст і сільських районів області по розміщенню евакуйованого населення;
- розподіл міст і сільських районів області між містами (міськими районами), віднесених до групи по ЦЗ;
- визначення маршрутів евакуації і узгодження їх з органами військового командування (військкоматами);

- визначення кількості транспортних засобів на об'єктах всіх форм власності, зокрема, громадян, що знаходяться в особистому користуванні, не підмета по передачі по мобілізаційному плану в озброєні сили, розподіл їх між містами (міськими районами);

- визначення прогнозованих небезпечних зон НС техногенного і природного характеру і кількості населення, підмета евакуації з цих зон;

- видача завдання транспортним організаціям і підприємствам на формування автоколони, залізничних ешелонів і розробку графіків руху їх в ході евакуації;

- визначення кількості і місць розміщення ЗЕП в містах, віднесених до групи по ЦЗ, з урахуванням маршрутів евакуації;

- видача завдання обласним службам по всебічному забезпеченню евакуації населення.

- При розподілі міст і сільських районів області для розміщення евакуйованого населення керуватися наступними вимогами:

- сільські райони і населені пункти, довколишні до категорованого міста і розташовані поблизу транспортних магістралей виділяються для розміщення робочих, службовців і членів їх сімей першої групи населення, з розрахунку, щоб ввезення в місто і вивіз з міста робочої зміни за часом складало не більше 4 годин;

- для населення другої групи відводяться міста, селища міського типу і крупні села, де є можливість розвернути виробничу діяльність на базі споріднених підприємств учбовий процес середніх спеціальних і вищих учбових закладів на базі середніх учбових закладів і ін. організацій;

- решта населених пунктів, після розміщення населення першої і другої групи, відводяться для населення третьої групи;

- забезпечення житлом в замиській зоні евакуйованого населення здійснюється в основному шляхом підселення в житловому фонді всіх форм власності з розрахунку 2,5 м² загальної площі на 1 людину. Забороняється розміщувати людей у виробничих, складських і ін. приміщеннях, не пристосованих для житла. Райони замиської зони повинні бути розташовані за межами 50 км (40 км) зон АЕС, за межами можливого руйнування, небезпечних радіоактивних, хімічних заражень і катастрофічних затоплень.

Розміщення замиських зон не допускається:

- на землях заповідників, природних національних парків, ботанічних садів і водозахисних смуг;

- в зонах охорони гідрометеорологічних станцій;

- на землях зелених зон міст;

- на земельних ділянках забруднених органічними, радіоактивними відходами;

- в охоронних зонах магістральних продуктопроводів;

- поблизу державних стратегічних і військових об'єктів;

- в районах розміщення об'єктів, експлуатація яких пов'язана з викидом в навколишнє середовище токсичних речовин;

– в районах, де джерела води мають високу хімічну і біологічну забрудненість, які перевищують нормативи, передбачену правилами охорону поверхневої води.

У плані евакуації, складовою частиною якого є карта (схема), наголошуються:

- виводи з оцінки обстановки у разі виникнення надзвичайної ситуації;
- порядок сповіщення населення про початок евакуації;
- чисельність населення, яке підлягає евакуації, по вікових категоріях;
- терміни проведення евакуації;
- склад евакуаційних органів і терміни приведення їх в готовність;
- чисельність населення, яке вивозиться різними видами транспортних засобів окремо і виводиться пішки;
- розподіл об'єктів за збірними евакуаційними пунктами, пунктами посадки, районами (пунктами) розміщення і евакуаційними напрямками;
- маршрути евакуації;
- райони (пункти) розміщення евакуйованого населення;
- пункти посадки на транспортні засоби, пункти висадки в безпечному районі, порядок доставки населення з пунктів висадки до районів (пунктам) розміщення;
- забезпечення громадського порядку; регулювання дорожнього руху;
- заходи щодо організації прийому, розміщення, захисту і життєзабезпечення евакуйованого населення в безпечному районі;
- порядок організації управління і зв'язку.

На карті (схемі) указуються:

- райони (пункти) розміщення евакуаційних органів, початкові пункти і пункти посадки (висадки);
- схема сповіщення, організації зв'язку і управління;
- розміщення евакуйованого населення по об'єктах в безпечному районі.

Розділ плану, в якому визначаються види забезпечення евакуації, розробляється відповідними службами.

У цей розділ включаються:

- основні завдання служби;
- перелік сил і засобів, які притягуються для виконання евакуаційних заходів;
- терміни виконання завдань.

План евакуації розробляється евакуаційною комісією відповідного рівня, затверджується керівником відповідного органу виконавчої влади, яка очолює цю комісію, узгоджується з керівником відповідного органу виконавчої влади, яка приймає і розміщує евакуйоване населення, і підписується головою евакуаційної комісії.

ЛЕКЦІЯ 5 ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЕВАКУАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ПРИ ВИНИКНЕННІ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ

5.1 Загальні питання евакуації.

5.2 Проведення евакуації.

5.1 Загальні питання евакуації

Проведення організованої евакуації, запобігання проявам паніки і недопущення загибелі людей забезпечується шляхом:

- планування евакуації населення (працівників);
- визначення безпечних районів, придатних для розміщення евакуйованого населення (працівників);
- організації сповіщення керівників підприємств і населення про початок евакуації;
- організації управління евакуацією;
- всебічного життєзабезпечення в безпечних районах розміщення евакуйованого населення (працівників);
- навчання населення (працівників) діям під час проведення евакуації.

Евакуація населення (працівників) здійснюється комбінованим способом, який передбачає вивіз основної частини населення (працівників) з районів надзвичайних ситуацій техногенного, природного і військового характеру всіма видами наявного транспорту, у поєднанні з виводом пішим порядком.

Залежно від рівня надзвичайної ситуації рішення щодо здійснення евакуації населення (працівників) приймають:

- на загальнодержавному рівні – Кабінет Міністрів України;
- на регіональному рівні – Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голова обласної, Київської і Севастопольської міської державної адміністрації;
- на місцевому і міському рівні – керівник відповідного місцевого органу виконавчої влади;
- на об'єктовому рівні – керівник об'єкта.

5.2 Проведення евакуації

Евакуація населення з міст, віднесених до груп по ЦЗ і небезпечних зонах, проводиться на основі вирішення начальника ЦЗ країни в ході перевodu ЦЗ з мирного на військове положення.

Порядок і послідовність виконання заходів перевodu в готовність до роботи евакоорганів викладені в плані роботи евакооргану при переході з мирного на військове положення.

Керівники центральних органів виконавчої влади, Автономної Республіки Крим, областей, міст, районів, об'єктів уточнюють підпорядкованим завдання і порядок проведення запланованих евакуаційних заходів з урахуванням

обстановки, яка склалася, керують евакуацією, організовують роботу служб цивільного захисту щодо всебічного забезпечення евакуаційних заходів, організовують взаємодію з сусідніми областями з питань розміщення на їх території евакуйованого населення (працівників) докладають по інстанції про хід евакуації.

Голови евакуаційних комісій уточнюють завдання керівникам об'єктів, ЖКГ по проведенню евакуаційних заходів, розгортають ЗЕП і контролюють діяльність об'єктів і ЖКГ по сповіщенню населення (працівників), своєчасного збору населення (працівників) і відправки його в безпечні райони. Разом з керівниками транспортних органів розгортають роботу пунктів посадки, уточнюють порядок використання міського транспорту для доставки населення (працівників) на ЗЕП і пункти посадки, ставлять завдання начальникам маршрутів евакуації пішим порядком і вручають їм схеми здійснення маршру, керують формуванням піших колон і виводом їх на початкові пункти, підтримують зв'язок з приймальними пунктами в безпечних районах, інформують їх про відправку піших колон, поїздів, автоколон, судів, склад і чисельність евакуйованого населення (працівників). Висилають в райони розміщення своїх представників для вирішення питань прийому, розміщення і захисту евакуйованого населення (працівників).

Керівники і голови евакуаційних комісій територій (об'єктів), ЖКГ уточнюють номери залізничних поїздів, автомобільних колон і судів, які призначені для евакуації населення (працівників) відповідно до Плану евакуації, здійснюють сповіщення населення (працівників), організовують його збір і реєстрацію на ЗЕП, формують піші колони, уточнюють маршрути руху піших колон, початкові пункти і порядок виходу до них, інструктують начальників піших колон, начальників ешелонів і старших автомобільних колон, забезпечують їх виписками і схемами маршрутів руху і засобами зв'язку, організовують відправку піших колон, посадку населення (працівників) на транспорт і відправку його в безпечні райони, надають допомогу місцевим органам виконавчої влади безпечних районів в розміщенні населення, що прибуває.

Керівники міністерств і відомств уточнюють завдання посадовим особам, які відповідають за евакуацію міністерства (відомства) в заміські пункти управління, керують евакуацією центрального апарату і підвідомчих організацій, контролюють хід евакуації об'єктів, підлеглих міністерству (відомству).

Начальники ЗЕП здійснюють сповіщення і збір особового складу пункту, уточнюють його обов'язки, підтримують зв'язок з начальниками пунктів посадки і закріплених об'єктів. При зміні часу виходу піших колон, подачі і відправлення транспорту уточнюють графіки відправлення населення (працівників), організовують прийом і реєстрацію населення (працівників), що прибуває, його відправлення на початкові пункти піших маршрутів на пункти посадки на транспортні засоби.

Начальники піших колон прибувають на ЗЕП і разом з адміністрацією ЗЕП формують колони, виводять їх на початкові пункти, доповідають

начальникам маршрутів і з їх дозволу починають рух по маршрутах, в ході руху підтримують дисципліну і порядок в колоні, доповідають начальникові маршруту про проходження пунктів регулювання і прибуття на ППЕ.

Начальники ешелонів і старші автомобільних колон прибувають на ЗЕП і разом з його адміністрацією розподіляють населення (працівників) по вагонах (автомашинам, судам), організовують пересування населення (працівників) від ЗЕП до місць посадки і посадки його в транспортні засоби, під час руху підтримують дисципліну серед евакуйованого населення (працівників), контролюють дотримання ними заходів безпеки і правил проїзду на транспорті

Адміністрація пунктів посадки, начальники станцій, портів і пристаней з прибуттям евакуйованого населення (працівників) до місць посадки разом з представниками керівництва об'єктів здійснюють організовану посадку населення (працівників) у вагони (судна) і забезпечують своєчасну відправку поїздів (судів) в безпечні райони. У разі затримки подачі транспорту негайно інформують про це начальників ЗЕП.

Евакуаційні комісії безпечних районів приводять в готовність пункти висадки населення (працівників), уточнюють чисельність населення (працівників), що прибуває, і порядок подачі транспорту, призначеного для його вивозу в безпечні райони розміщення.

Начальники ЦЗ, евакокомісії і органи управління ЦЗ категоризованих міст (районів в містах) уточнюють завдання підлеглим ланкам, керівникам ОГД, житлово-експлуатаційним організаціям по проведенню евакозаходів. Здійснюється контроль за сповіщенням, збором людей, формуванням поїздів, колон.

Крім того, спільно з транспортними органами вони контролюють готовність транспорту до перевезень, уточнюють порядок його використання. Підтримується постійний зв'язок з начальниками маршрутів і з адміністрацією безпечного району (заміської зони), яка інформується про відправку поїздів і колон. У райони розміщення з міста висилаються представники для вирішення питань прийому, розміщення і забезпечення захисту тих, що прибувають.

Начальники ЦЗ, евакокомісій ОГД уточнюють номери поїздів, колон і терміни їх подачі, організовують сповіщення, збір і реєстрацію евакуйованих на ЗЕП, формують піші колони, уточнюють маршрути руху, початкові пункти і порядок виходу до них. Організовується і контролюється посадка людей на транспорт і відправка поїздів і колон, виявляється необхідна допомога органам місцевого самоврядування заміської зони.

Керівники житлово-експлуатаційних органів організовують сповіщення і збір непрацюючого населення, забезпечують доставку на ЗЕП самотніх і потребуючих постійної допомоги осіб. Приймають від евакуйованих мешканців квартири, в цілому житлові будинки і здають їх під охорону відділу внутрішніх справ.

Начальники ЗЕП уточнюють з керівниками ОГД приписаних до того або іншого ЗЕП, чисельність евакуйованих і порядок їх відправки, організовують реєстрацію і облік тих, що прибувають, здійснюють формування поїздів і колон, посадку на транспорт, доповідають в евакокомісію міста (району) про їх

відправку. Вони керують роботою всіх ланок ЗЕП, інструктують начальників поїздів, колон, організовують надання першої медичної допомоги, охорону громадського порядку, укриття людей по сигналах сповіщення ЦЗ. Після закінчення евакозаходів організовується евакуація працівників ЗЕП.

Начальники ЦЗ, приймальних евакокомісій, відділів з питань НС некатегоризованих міст, сільських районів проводять підготовку пунктів висадки, розгортають ПЕП, уточнюють чисельність тих, що прибувають і порядок подачі транспорту для їх вивозу з пунктів висадки, а також з ППЕ в кінцеві пункти. Вони контролюють роботу керівників ОГД безпечних районів (заміської зони) по прийому і розміщенню тих, що прибувають.

Сповіщення, збір і розгортання роботи всіх евакоорганів здійснюється в ході переведення ЦЗ з готовності «Військова загроза» в готовність «Повна». У цей період по окремому вирішенню начальника ЦЗ країни може проводитися завчасна евакуація населення третьої групи транспортом, що здійснює рейси по розкладах руху поїздів і автобусів мирного часу.

Підставою на початок проведення загальної евакуації є також вирішення начальника ЦЗ країни, яке доводиться до начальників ЦЗ всіх рівнів. З моменту отримання розпорядження на евакуацію починається відлік часу на евакуацію і оперативний час, вказаний в планах евакуації, перекладається на астрономічний час.

Начальники ЦЗ, управлінь, відділів з питань НС всіх рівнів, отримавши розпорядження на евакуацію, оцінюють обстановку на місцях, ухвалюють рішення, яке оформляється у формі наказу на евакуацію населення. На виконання всіх підготовчих евакозаходів, вказаних в планах роботи евакоорганів при переведенні ЦЗ з мирного на військовий час, підготовку всіх транспортних засобів до евакуації населення (на перевід руху транспорту з розкладів мирного часу на розклад військового часу відводиться 4 години).

Основна тяжкість роботи по організації виконання евакозаходів лягає на евакооргани ОГД, ЗЕП, ПЕК і ПЕП сільських (селищних) Рад і керівників транспортних організацій. Не менш важливе значення має і координація всіх дій евакоорганів з боку міських і районних евакокомісій.

Сповіщення про початок евакуації робочих, службовців, членів їх сімей, підприємств, організацій, що вчаться і студентів середніх спеціальних і вищих навчальних закладів організовується начальниками ЦЗ цих об'єктів через штаби ЦЗ, евакокомісій, начальників структурних підрозділів з використанням об'єктової радіотрансляційної мережі, телефонного зв'язку згідно схемі сповіщення плану ЦЗ об'єкту. Непрацююче населення оповіщається про початок евакуації начальниками ЦЗ ЖКГ, з використанням диспетчерських, телефонного зв'язку, посильних.

В окремих випадках сповіщення населення про евакуацію може бути проведене з використанням централізованої системи сповіщення області, міста – шляхом включення сирен і передачі інформаційних повідомлень по електронних засобах віщання. З отриманням розпорядження (сигналу) про проведення евакуації, керівники центральних органів виконавчої влади, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим, розділи обласних, районних,

міських державних адміністрацій, керівники об'єктів, організовують сповіщення населення (працівників) відповідних адміністративних територій, об'єктів про початок евакуації.

При сповіщенні населення указується:

- до якого часу прибути на ЗЕП, номер і адресу його розміщення (на ЗЕП евакуйовані повинні прибути за 1–2 години до подачі поїзда, колони на посадку);

- яким транспортом або пішим порядком буде організована відправка в безпечний район (заміську зону);

- район розміщення в безпечному районі (заміській зоні).

Отримавши сповіщення про евакуацію громадяни швидко готуються до виїзду на ЗЕП (пункт збору на об'єкті), при цьому кожен повинен узяти з собою:

- документи, що засвідчують особу, паспорт, свідоцтво про народження, військовий квиток, документ про освіту, трудову книжку або пенсійне посвідчення;

- особисті речі (одяг, взуття, білизна і все необхідне з урахуванням тривалого перебування в заміській зоні, загальною вагою не більше 50 кг на кожну людину);

- сімейні цінності, реліквії, гроші;

- запас продовольства, води для всієї сім'ї на три доби;

- засоби індивідуального захисту (якщо не отримані, організовується їх видача на об'єкті або за місцем проживання);

- засоби медичного захисту (домашні аптечки) особливо за наявності членів сім'ї з хронічними хворобами.

Особисті речі повинні бути упаковані у валізи, дорожні сумки, рюкзаки, обов'язково з прикріпленими бирками з прізвищем, адресами власника. Загальна вага особистого майна при евакуації транспортом не більше 50 кг на людину. Дітям дошкільного і молодшого шкільного віку пришивається бирка або вкладається в кишеню одягу записка з вказівкою прізвища, імені, по батькові дитини і батьків, адреса місця проживання і місця роботи батьків в місті, район куди евакуювався.

На всіх громадян, які підлягають евакуації, завчасно складаються списки по об'єктах і житлово-експлуатаційних організаціях у трьох екземплярах, один з яких залишається на об'єкті або в житлово-експлуатаційній організації, другий (у разі отримання рішення про проведення евакуації), після уточнення списків, присилається на збірний евакуаційний пункт, третій, - в евакуаційну комісію району (пункту) розміщення.

Перед відходом з квартири, удома закриваються вікна, вимикається газ, вода, світло і квартира здається представникові ЖКГ або службі охорони громадського порядку.

На пункт збору на об'єкті або безпосередньо ЗЕП населення прибуває міським транспортом, що функціонує в цей час цілодобово, або особистим транспортом.

На ЗЕП евакуйоване населення проходить реєстрацію за списком через представника евакокомісії об'єкту на ЗЕП, тимчасово розміщується в залі очікування посадки на ЗЕП.

До моменту подачі поїзда, колона евакуйованого населення слідує пішим порядком на пункт посадки (при значному видаленні пункту посадки міським транспортом).

Після подачі поїзда або автоколони з начальником поїзда (автоколони), старші вагонів (машин) із залученням групи формувань ЗЕП організовується прийом вагонів, машин, визначається їх придатність для перевезення населення.

Після прийому поїзда (автоколони) організовується посадка людей в транспортні засоби. Посадка проводиться із структурним підрозділом об'єкту (житловим будинком, мікрорайоном). При евакуації населення автоколотами, особисті речі евакуйованих можуть перевозитися окремою машиною.

В дорозі на маршруті громадський порядок у вагонах, машинах підтримується старшим вагонів, машин, а всі види забезпечення покладаються на начальника маршруту евакуації.

Після прибуття на станцію, пункт висадки в заміській зоні еваконаселення висаджується по команді начальника поїзда, автоколони і під командою старших вагонів, машин слідує на ПЕП транспортом сільської (селищного) Ради. Автоколони доставлятимуть евакуйоване населення безпосередньо до ПЕП.

Населення (працівники), яке підлягає евакуації, до певного часу самостійно міським транспортом прибуває на ЗЕП і проходить реєстрацію. На ЗЕП населення (працівники), яке евакуювалося транспортом, розподіляється по вагонах (автомашинам, судам) і організовано прямує на пункти посадки. Населення (працівники), яке підлягає евакуації пішим порядком, формується в колони і виводиться на початкові пункти маршрутів.

Піші колони формуються по об'єктах господарювання, чисельність колони не повинна перевищувати 1 000 осіб. Швидкість руху колони планується 2–3 км/ч., дистанція між колонами до 500 метрів. Величина добового переходу може складати 20–30 км., тривалість привалів складає:

малих – 10–15 хвилин;

великих – 1–2 години.

Малі привали призначаються через кожних 1–1,5 години руху, великий – на початку другої половини добового переходу, як правило, за межами зон (районів) можливих впливів негативних чинників надзвичайної ситуації.

На великому привалі організовується прийом їжі. З приходом колони на ППЕ, проводиться друга реєстрація прибулих, організовується гаряче харчування, обігрів, надання першої медичної допомоги і відпочинок. Надалі, в наступну добу з ППЕ населення відправляється до місць розміщення транспортом сільської (селищного) Ради.

У некатегоризованих містах, сільських районах, з отриманням розпорядження на евакуацію населення, ПЕК міст (районів), сільських (селищних) Рад негайно організовують роботу по підготовці до приїзду і

розміщення населення. Готують до роботи ПЕП, пункти висадки, готують транспортні засоби, уточнюють плани розміщення населення за населеними пунктами, спільно з прибулим представником евакокомісії об'єкту. Порядок і послідовність проведення заходів викладено в плані роботи ПЕК при переводі ЦЗ з мирного на військове положення.

Евакуація населення з категорованих міст в межах однієї області проводиться декількома рейсами поїздів, автоколон у встановлені планом терміни, до повного її завершення.

Після завершення евакозаходів в категорованому місті знаходитимуться робочі і службовці однієї робочої зміни підприємств економіки і черговий персонал організацій і підприємств, що забезпечують життєдіяльність міста. Загальна чисельність вказаних чергових і робочих змін, залежно від структури економіки, що постійно знаходяться в місті складатиме 10–15% від загального числа жителів, тобто кількість населення після евакуації зменшується у 7–10 разів. Отже, в стільки ж раз зменшується вірогідність ураження населення при нанесенні ракетно-бомбових ударів по місту і терористичних актів, НС.

В ході евакуації населення, евакуювалися фінансові кошти, вся службова документація, у тому числі і архіви, найбільші матеріальні цінності, зокрема витвори мистецтва. Останні матеріальні засоби евакуювалися з категорованих міст після завершення евакуації населення по окремих планах.

Важливе значення в ефективності проведення евакозаходів грає взаємодія евакоорганів категорованих міст і сільської місцевості.

Суть взаємодії евакоорганів полягає в попередньому узгодженні дій на користь успішного виконання евакозаходів в різних умовах обстановки, а також в наданні взаємної допомоги наявними силами і засобами.

Взаємодія здійснюється у всіх основних ланках: евакокомісія категорованого міста (району) – ПЕК сільського району, евакокомісія ОГД – ПЕК сільської (селищної) Ради, пункт посадки – пункт висадки.

Взаємодія між евакоорганами організовується на основі вирішення начальника ЦЗ категорованого міста. Планування заходів взаємодії ведеться управлінням, відділами з питань ЦЗ і НС міста, сільських районів, штабами ЦЗ ОГД і сільської (селищної) Ради.

Узгоджене по завданнях, місці і часі, взаємодія передбачається ще в мирний час і здійснюється при переводі ЦЗ в «Готовність повну» і в ході евакуації населення.

Способи підтримки безперервної взаємодії між евакоорганами категорованих міст і сільської місцевості різноманітні.

При будь-якому з них головна умова успіху – чітка і постійна взаємна інформація про хід підготовки і проведення евакозаходів. Відпрацювання питань взаємодії сприяють тренування та навчання, навчально-методичні збори, високий рівень підготовки керівників і працівників евакоорганів, постійна увага по заходах, що проводяться, і уміле використання наявних засобів управління.

Питання взаємодії, що вирішуються в мирний час: коректування і узгодження розроблених планів, організація зв'язку, проведення сумісних навчань, планування сумісних дій при ліквідації наслідків НС мирного часу, підготовка заміської зони до прийому еваконаселення і ін.

Евакокомісії ОГД з ПЕК сільської (селищної) Ради здійснює взаємодію при плануванні прийому і розміщення евакуйованого населення, при цьому розробляються сумісні узгоджені плани, в яких визначаються заходи, що проводяться силами і засобами району, міста, сільської (селищної) Ради, (ЦЗ міського району, об'єкту) в мирний час, при переведенні ЦЗ в «Готовність повну» і при проведенні евакуації.

В цілях забезпечення стійкого керівництва при евакуації населення передбачається використання загальнодержавних і відомчих мереж зв'язку, пунктів управління ЦЗ. При цьому передбачається організація прямого телефонного зв'язку аж до ППЕ, а також широкого застосування рухомих засобів зв'язку.

Для зв'язку районних (міських) евакуаційних комісій з приймальними евакокомісіями районів (сільських Рад) в заміській зоні планується встановлення прямих абонентських телефонів.

Зв'язок відділів з питань ЦЗ і НС і ПЕК районів з сільськими (селищними) Радами, ПЕП організовується по мережах районного зв'язку.

Зв'язок з поїздами, авто- і пішими колонами евакуйованого населення здійснюється за допомогою радіозв'язку служби охорони громадського порядку і ОГД, а також шляхом використання рухомих і сигнальних засобів.

Особлива увага в ході евакуації населення приділяється організації взаємодії евакуаційних і приймальних евакокомісій по питаннях:

- своєчасного встановлення і безперервної підтримки зв'язку;
- організації підготовки районів і місць розселення еваконаселення;
- організованого прийому, розміщення і всебічного забезпечення еваконаселення;
- взаємній інформації, про ракетно-авіаційні удари супротивника;
- проведення карантинних заходів, зміна районів розміщення еваконаселення;
- відновлення управління і руху транспорту, проведення маневру транспортними засобами, залучення резервів транспорту.

План евакуації населення щороку уточнюється на 1 січня.

ЛЕКЦІЯ 6 ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ І ПРОВЕДЕННЯ ЕВАКУАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ У ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД

6.1 Основні питання планування в особливий період.

6.2 Планування евакуації в особливий період.

6.1 Основні питання планування в особливий період

Метою планування і здійснення евакуаційних заходів у військовий час є:

- зменшення вірогідних втрат населення;
- збереження кваліфікованих кадрів, фахівців;
- забезпечення стійкого функціонування об'єктів економіки;
- створення угруповань сил і засобів захисту в заміській зоні з метою проведення рятувальних і інших невідкладних робіт в зонах надзвичайних ситуацій в особливий період.

Плани евакуації населення у військовий час розробляються завчасно текстуально з доповненням карти (схеми) формою і змістом як в мирний час.

У військовий час евакуації підлягає населення (працівники), яке проживає в населених пунктах:

- у районах можливих бойових дій;
- у зонах небезпечного радіоактивного забруднення;
- у зонах можливого катастрофічного затоплення.

6.2 Планування евакуації в особливий період

Залежно від обстановки, яка склалася в НС, може бути проведена загальна або часткова евакуація населення.

Загальна евакуація в особливий період здійснюється в окремих регіонах держави за рішенням Кабінету Міністрів України для всіх категорій населення.

Часткова евакуація здійснюється, як правило, в умовах переводу за рішенням Кабінету Міністрів України системи цивільного захисту на військове положення на початок застосування агресором сучасних засобів ураження.

Під час проведення часткової евакуації завчасно вивозиться не зайняте у виробництві і сфері обслуговування населення: студенти, учні спеціальних учбових закладів, вихованці дитячих будинків, пенсіонери і інваліди, які проживають в будинках для осіб похилого віку, разом з викладачами і вихователями, обслуговуючим персоналом і членами їх сімей.

Робочі і службовці підприємств, які продовжують у військовий час виробничу діяльність в містах і небезпечних районах, після вивозу і розміщення в заміській зоні, позмінно виїжджають в міста і небезпечні райони для роботи на своїх підприємствах. Після закінчення робочої зміни вони повертаються в заміську зону на відпочинок.

Робочі і службовці підприємств, які не зупиняють у військовий час роботу в містах і небезпечних районах, розміщуються в заміській зоні з таким

розрахунком, щоб час на перевезення їх до місця роботи і назад не перевищувало 4 години.

Евакуація населення здійснюється за виробничо-територіальним принципом.

Виробничий принцип евакуації населення передбачає вивіз і розміщення в заміській зоні робочих, службовців і членів їх сімей, студентів, учнів спеціальних учбових закладів і професійно - технічних училищ по об'єктах.

Територіальний принцип евакуації населення передбачає вивіз населення з місць мешкання в безпечні райони заміської зони. Евакуація населення за територіальним принципом, як правило, здійснюється через житлово-експлуатаційні організації за місцем проживання.

Евакуйоване населення розміщується в заміській зоні в громадських будівлях, в житлових будинках, які належать органам виконавчої влади, міністерствам, відомствам, житлово-будівельним кооперативам і громадянам на правах особистої власності, в опалювальних будинках, дачах.

Виконавчими комітетами районних і міських рад народних депутатів видаються ордери евакуйованим об'єктам на право заняття громадських будівель і приміщень в заміській зоні

На все населення, яке підлягає евакуації, складаються списки в у трьох екземплярах:

- перший – залишається на об'єкті або житлово-експлуатаційній конторі;
- другий – передається на ЗЕП при здійсненні евакуації;
- третій – відправляється евакуаційній комісії.

Списки складаються по об'єктах і ЖКГ і уточнюються при отриманні розпорядження на проведення евакуації.

Не зайняті у виробництві члени сімей робочих і службовців заносяться в списки за місцем роботи останніх.

Евакуація населення здійснюється комбінованим способом, який передбачає вивіз основної частини населення з міст і небезпечних районів всіма видами транспорту в об'єднанні з виводом найбільш витривалої частини населення пішки.

Транспортом вивозяться:

- робочі і службовці підприємств, які в особливий період продовжують виробничу діяльність в містах і небезпечних районах;
- населення, яке не може пересуватися пішки (вагітні жінки і жінки з дітьми до 10-ти років, хворі, жінки старші 60-ти років і чоловіки старші 65-ти років, інваліди).

Організація транспортного забезпечення покладається на органи управління залізничного, автомобільного, водного і авіаційного транспорту.

Органи управління транспортом забезпечують транспортними засобами виконання заходів цивільної оборони:

- вивіз населення (працівників) з районів бойових дій, зон радіоактивного, хімічного забруднення, катастрофічного затоплення місцевості і стихійного лиха;

- вивіз уражених, поранених з місць (районів) ураження в лікувальні заклади;
- перевезення працюючих змін підприємств, які продовжують виробничу діяльність в містах;
- ведення розвідки зон (районів) надзвичайних ситуацій, маршрутів вивозу населення в безпечні райони;
- перевезення спеціалізованих і невоєнізованих формувань сил цивільної (захисту) оборони в місця (райони) надзвичайних ситуацій;
- перевезення матеріалів і устаткування для забезпечення проведення аварійно-рятувальних і інших невідкладних робіт у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Для здійснення евакуаційних заходів в особливий період притягуються всі види транспорту (автомобільний, залізничний, водний, авіаційний), незалежно від їх відомчої приналежності, і не задіяного для забезпечення заходів щодо мобілізації і розгортання Збройних Сил України.

Для виконання завдань евакуаційних перевезень на базі АТП створюються невоєнізовані автомобільні формування цивільної оборони:

- автомобільні колони для перевезення населення (АКН);
- автомобільні колони для перевезення вантажів (АКВ);
- автомобільні колони для перевезення сільськогосподарських тварин (АСТ);
- автомобільні санітарні колони (АСК).

Для вивозу населення з міст може використовуватися автомобільний транспорт, який належить міським АТП і установам. При його нестачі, за рішенням начальника цивільного захисту (оборони) області, залучається автотранспорт сільських районів.

Автомобільний транспорт сільських районів, а при необхідності частина міського транспорту, використовується в основному для вивозу населення з приймальних евакуаційних пунктів і пунктів висадки до місць розміщення в заміській зоні.

Для евакуації населення залізничним транспортом формуються евакуаційні поїзди з пасажирських і вантажних вагонів із збільшенням до гранично можливих норм кількості вагонів.

Водний транспорт притягується в першу чергу для вивозу робочих морських (річкових) підприємств, з членами їх сімей, а також робочих і службовців інших підприємств і населення, яке проживає поблизу портів (причалів).

Легкові автомобілі, катери, моторні човни, які знаходяться в приватній власності, використовуються, як правило, для вивозу членів сім'ї власників цього транспорту за узгодженням із службою охорони громадського порядку і безпеки дорожнього руху.

Повітряний транспорт використовується для вивозу на дальню відстань оперативних груп, працівників науково дослідницьких інститутів і

конструкторських бюро, діяльність яких переноситься в нові безпечні райони (місця), а також населення, яке евакуювалося з важкодоступних районів (місць).

Перевезення працюючих змін підприємств, що продовжують виробничу діяльність у військовий час в містах, планується і здійснюється з урахуванням графіка роботи підприємств.

Вивіз матеріальних цінностей планується центральними, місцевими органами виконавчої влади транспортними засобами, які непридатні для перевезення людей, а також тими, які звільняються після завершення евакуації населення.

Кількість транспортних засобів для здійснення евакуаційних заходів визначається транспортними органами по заявках міністерств, відомств, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, об'єктів.

Для вирішення завдань, які можуть виникнути в ході здійснення евакуації, необхідно планувати резерв автотранспортних засобів і визначити порядок його використання.

Плани евакуації населення повинні бути узгоджені з планами функціонування господарства держави в особливий період в частині використання природних ресурсів, матеріально-технічних засобів, транспортних засобів і комунікацій, розміщенням і забезпеченням життєдіяльності евакуйованого населення в заміській зоні.

Центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень забезпечують здійснення евакуації населення з районів небезпечних для мешкання і матеріальних цінностей, що мають важливе державне, господарське і культурне значення.

ЛЕКЦІЯ 7 ЗАВДАННЯ ОСНОВНИХ ВИДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕВАКУАЦІЇ

7.1 Основні принципи забезпечення евакуації.

7.2 Основні види забезпечення евакуації.

7.1 Основні принципи забезпечення евакуації

Уповноважений орган управління з питань надзвичайних ситуацій і у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи в межах, наданих йому повноважень, бере участь в плануванні, підготовці і проведенні евакуації, здійснює координацію цих заходів.

Уповноважений орган управління з питань надзвичайних ситуацій і у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи постійно інформується евакуаційними органами про планування евакуації, підготовку евакуаційних органів до виконання покладених на них завдань, навчання населення діям під час проведення евакуації, оснащення станцій, портів, пунктів посадки на транспортні засоби, підготовку маршрутів до місць посадки на транспортні засоби, здійснення контролю за підготовкою транспортних засобів до евакуації, організації обліку евакуйованого населення, підготовці пунктів управління до організації управління і зв'язку в ході евакуації, організації сповіщення відповідних органів управління і населення про початок евакуації, організацію інженерної, медичної, пожежної, радіаційної, хімічної розвідки в місті (районі), медичного забезпечення населення в ході евакуації в місті (районі), підготовці до розгортання пунктів спеціальної обробки населення, знезараження одягу і транспортних засобів, дозиметричного контролю у складі приймальних евакуаційних пунктів.

На органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування і керівників об'єктів, які проводять евакуацію населення, покладається:

- планування і проведення евакуації працівників і членів їх сімей;
- представлення відповідним транспортним органам розрахунків потреби в транспортних засобах для вивозу працівників і членів їх сімей в безпечні райони;
- контроль за плануванням, підготовкою і проведенням евакуаційних заходів підвідомчими об'єктами;
- визначення і підготовка безпечного району для розміщення евакуйованих працівників і членів їх сімей.

Органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування і об'єкти, які приймають евакуйоване населення, визначають склад відповідних евакуаційних органів, забезпечують планування, прийом і розміщення евакуйованого населення, яке прибуває з небезпечних районів, в будівлях і приміщеннях незалежно від форми власності, підготовку приймальних евакуаційних пунктів, оснащення станцій, портів, пунктів висадки населення, сховищ для захисту евакуйованого населення, контроль за підготовкою житла, медичних установ, інших об'єктів для розміщення і життєзабезпечення евакуйованого населення,

організацію його обліку, інженерної, медичної, пожежної, радіаційної, хімічної розвідки на маршрутах евакуації і в районах (пунктах) розміщення населення, організацію дозиметричного контролю, спеціальної обробки населення, одягу і техніки.

7.2 Основні види забезпечення евакуації

Організація забезпечення цивільного захисту населення, зокрема евакуації, в транспортних засобах покладається на органи управління залізничним, автомобільним, водним і авіаційним транспортом.

Мінтранс для прискореного проведення евакуації завчасно визначає графіки і маршрути руху залізничним, автомобільним, морським, річковим і авіаційним транспортом, який забезпечує евакуаційні перевезення.

Транспортні служби і організації:

- розробляють плани забезпечення потреб евакуації в транспортних засобах;
- беруть участь в плануванні і підготовці транспортних засобів для перевезення евакуйованого населення.

ДСНС згідно покладеним на нього завданням по евакуації населення:

- організовує сповіщення населення про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації і постійно інформує його про поточну обстановку;
- організовує розробку і проведення евакуаційних заходів;
- координує діяльність центральних і місцевих органів виконавчої влади і об'єктів з питань евакуації населення в надзвичайних ситуаціях;
- здійснює контроль за ходом проведення евакуації;
- організовує і здійснює контроль за готовністю евакуаційних органів до дій із проведення евакуації;
- організовує навчання населення, працівників евакуаційних органів і органів управління всіх рівнів з питань підготовки і проведення евакуаційних заходів в умовах надзвичайних ситуацій.

МОЗ:

- планує медичне забезпечення на випадок проведення евакуації;
- організовує підготовку медичних служб для медичного забезпечення на збірних евакуаційних пунктах, маршрутах евакуації, в районах розміщення евакуйованого населення;
- у межах своєї компетенції здійснює державний санітарно-гігієнічний нагляд;
- організовує проведення санітарної обробки населення.

МВС:

- організовує регулювання дорожнього руху на міських і заміських маршрутах евакуації;
- розробляє і здійснює заходи щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, охорона матеріальних і культурних цінностей при проведенні евакуації;

- організовує охорону громадського порядку на збірних і приймальних евакуаційних пунктах, пунктах посадки (висадки), на маршрутах евакуації і в районах (пунктах) розміщення евакуйованого населення;

- у межах своєї компетенції забезпечує дотримання режиму перевезень автомобільними дорогами і допуск до зон надзвичайних ситуацій;

- організовує реєстрацію евакуйованого населення і ведення адресно-довідкової роботи.

Держкомзв'язку забезпечує сповіщення населення про початок евакуації і зв'язок під час проведення евакуаційних заходів.

При плануванні, підготовці і здійсненні евакозаходів передбачаються і завчасно опрацьовуються всі види забезпечення: розвідка, транспортне, медичне, охорона громадського порядку, інженерне, матеріально-технічне, комунально-побутове забезпечення, захист населення.

Розвідка ведеться з метою отримання достовірних даних про стан шляхів, про вогнища хімічного і радіоактивного зараження, а також уточнення медичної, ветеринарної, епідеміологічної обстановки. Організовується повітряна і наземна розвідка маршрутів евакуації. Повітряну розвідку ведуть спеціально підготовлені екіпажі літаків і вертольотів цивільної авіації, додані ЦЗ. Наземна розвідка стану шляхів і інших даних обстановки проводиться розвідувальними формуваннями, виділеними в розпорядження начальників маршрутів.

Транспортне забезпечення включає підготовку, розподіл, експлуатацію транспорту, призначеного для евакоперевезень. Його здійснюють транспортні служби, підприємства. Крім того, укладають угоди з власниками особистого транспорту на участь в евакозаходах і їх матеріальному забезпеченні з відшкодуванням понесених при цьому витрат.

Основні завдання транспортного забезпечення:

- підтримка в постійній готовності транспортних сил і засобів, що залучаються до евакоперевезень;

- максимальне використання можливостей всіх видів транспорту;

- пристосування вантажних вагонів, автомашин для перевезення людей;

- проведення спеціальної обробки транспорту;

- створення умов для його стійкої роботи і організація ремонту.

Для забезпечення перевезень робочих змін, що продовжують роботу у військовий час в категоризованих містах, передбачаються додаткові заходи щодо розподілу, підготовці і експлуатації транспорту.

В період проведення евакозаходів планується робота ЦЗ міського транспорту цілодобово.

Медичне забезпечення здійснюється за територіально-виробничим принципом і включає своєчасне надання медичної допомоги на всіх етапах евакуації і в безпечному районі (заміській зоні), санітарно-профілактичні заходи.

На період евакуації на ЗЕП, ППЕ, ПЕП, в місцях посадки і висадки людей, на самих маршрутах лікувально-профілактичні установи за завданням

начальника ЦЗ області через начальника обласної медичної служби розгортають медичні пункти з цілодобовим чергуванням.

До складу поїздів, колон включаються медпрацівники (з числа осіб, що підлягають евакуації) або сандружинниці, забезпечені необхідними засобами і майном. При евакуації пішим порядком медична допомога на маршрутах руху, здійснюється силами довколишніх лікувально-профілактичних установ, при їх відсутності, рухомими медичними бригадами.

Медичні заходи проводяться впродовж всієї евакуації.

У число їх входять:

- медичне обслуговування і евакуація транспортом хворих, що вивозяться разом з лікувальними установами, за винятком хворих, що не можуть транспортуватись, які залишаються з частиною медичного персоналу в місті і при необхідності ховаються у сховищі лікувальної установи;

- контроль за санітарно-гігієнічним станом місць тимчасового і постійного розміщення евакуйованих, за проведенням дезінфекційних і дератизаційних заходів;

- організація лабораторного контролю за якістю питної води і харчових продуктів, дотриманням санітарно-гігієнічних правил при зберіганні і приготуванні їжі, а також за організацією банно-прального обслуговування;

- своєчасне виявлення інфекційних хворих, їх ізоляція і госпіталізація.

Охорона громадського порядку і забезпечення безпеки руху покладається на органи внутрішніх справ, закріплені за відповідними територіями і відомствами і на невоєнізовані формування.

Вони покликані також виконувати основні заходи:

- охорона громадського порядку, забезпечення безпеки в період евакуації, встановлення черговості перевезень і режим допуску в категоровані міста, затримання транспортних засобів без спеціальних пропусків;

- охорона об'єктів економіки, житлових будівель і споруд, залишених після евакуації населення, організацій і установ;

- забезпечення порядку на ЗЕП, ПЕП, ППЕ, пунктах посадки і висадки, на маршрутах евакуації і в безпечних районах розміщення;

- організація реєстрації і ведення адресно-довідкової роботи;

- участь в боротьбі з диверсійно-розвідувальними групами (ДРГ) вірогідного супротивника;

- регулювання дорожнього руху і забезпечення безпеки дорожнього руху на міських і заміських маршрутах евакуації;

- боротьба із злочинністю в містах, на маршрутах евакуації і районах розміщення;

- запобігання і припинення паніки серед евакуйованого населення.

Інженерне забезпечення здійснюється силами і засобами інженерних служб ЦЗ, будівельних підприємств, зокрема дорожньо-будівельних і ремонтних, незалежно від форм власності. Воно включає устаткування швидко споруджуваних захисних споруд, аварійного освітлення, облаштування місць розливу води в дрібну тару, улаштування санвузлів на ЗЕП, ППЕ і ПЕП.

На пунктах посадки (висадки) обладнання захисних споруд, пунктів водопостачання, санвузлів, проведення облаштування місць посадки. На маршрутах руху поліпшуються дороги, посилюються мости, обладнуються переправи через річки, будуються об'їзди зруйнованих ділянок шляхів.

У районах розселення евакуйованих ремонтуються будівлі для розміщення людей, обладнуються медпункти, хлібопекарні, лазні, тимчасові торгові точки, інші об'єкти побуту, пункти водопостачання.

Матеріально-технічне забезпечення – це технічне обслуговування і ремонт транспорту, постачання ПММ, запчастинами, водою, продуктами харчування і предметами першої необхідності. Воно здійснюється силами і засобами обласних (міських) служб матеріально-технічного постачання. При цьому по особливому розпорядженню Кабінету Міністрів, для цих цілей може використовуватися державний матеріальний резерв.

Комунально-побутове забезпечення здійснюється в заміській зоні підприємствами житлово-комунального господарства, органів ЦЗ самоврядування, міністерств і відомств.

До нього відносяться організація водо-, тепло-, енерго-, газопостачання, устаткування тимчасових і стаціонарних об'єктів і пунктів побуту.

Захист евакуйованого населення від НС, терактів, дії вражаючих чинників сучасних засобів нападу – це найважливіший елемент життєзабезпечення людей. Необхідність в ній може виникнути на будь-якому етапі евакуації. Вона полягає в плануванні і проведенні радіаційної і хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю, в підготовці засобів колективного і індивідуального захисту. Крім того, він вимагає строге дотримання населенням режимів радіаційного захисту, організацію спеціальної обробки матеріальних, транспортних засобів, шляхів, споруд, одягу, взуття і людей. На маршрутах руху і районах розміщення евакуйованих проводиться безпосередня робота по реалізації всіх цих заходів силами і засобами спеціальних воєнізованих формувань.

Радіаційний і хімічний захист:

- організація і проведення радіаційної і хімічної розвідки;
- забезпечення населення (працівників) засобами радіаційного і хімічного захисту;
- використання засобів колективного захисту населення (працівників) від радіаційної і хімічної небезпеки;
- проведення радіаційного, дозиметричного і хімічного контролю;
- підготовка і проведення спеціальної обробки одягу і транспорту.

Зв'язок і сповіщення:

- своєчасне доведення розпорядження (сигналу) до керівного складу ЦЗ і евакуаційних органів всіх рівнів про проведення евакуації;
- сповіщення населення (працівників) про початок евакуації;
- доведення сигналів ЦЗ до населення про хід проведення евакуації;

– забезпечення стійкого управління в ході проведення евакуації з використанням загальнодержавних і відомчих мереж, що діють, зв'язку зі всіма ланками сил ЦЗ.

Інформаційне забезпечення:

– інструктаж населення (працівників) про порядок дій на різних етапах евакуації, інформування його про обстановку, яка склалася;

– виготовлення пам'яток і інструкцій щодо дій населення (працівників) при отриманні розпорядження на евакуацію;

– інформування населення безпечного району про порядок розміщення евакуйованого населення (працівників).

Для кожного виду забезпечення розробляються обґрунтовані розрахунки, конкретно визначаються сили і засоби, які притягуються для забезпечення евакуаційних заходів у разі виникнення надзвичайної ситуації, органи управління, посадові особи, які відповідають за організацію виду забезпечення, терміни виконання завдань, місця розміщення підприємств, установ і організацій, які здійснюють забезпечення.

План евакуації населення щороку уточнюється за станом на 1 січня.

ЛЕКЦІЯ 8 ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕВАКУЙОВАНИХ

8.1 Основні терміни і визначення.

8.2 Основні вимоги.

8.1 Основні терміни і визначення

Життєзабезпечення населення в надзвичайних ситуаціях (ЖЗН НС) – сукупність погоджених і взаємозв’язаних за метою, завданням, місцем і часом дій територіальних і відомчих органів управління, сил, засобів і відповідних служб, направлених на створення умов, необхідних для збереження життя і підтримки здоров’я людей в зоні НС, на маршрутах евакуації і в місцях відселення постраждалого населення.

Система життєзабезпечення населення в НС – сукупність органів управління, організацій, установ і підприємств з їх зв’язками, що створюють і підтримують умови для збереження життя і здоров’я населення, яке постраждало у зоні НС.

Першочергові види життєзабезпечення населення в НС – життєво важливі матеріальні засоби і послуги, згруповані по функціональному призначенню і схожим властивостям, використовувані для задоволення мінімально необхідних потреб постраждалого в НС населення у воді, продуктах харчування, житлі, предметах першої необхідності, медичному і санітарно-епідеміологічному, інформаційному, транспортному і комунально-побутовому забезпеченні.

Період життєзабезпечення населення в НС – час, обмежений початком і закінченням задоволення життєво важливими матеріальними засобами і послугами постраждалого населення по встановлених нормах і нормативах для умов НС.

Першочергові потреби населення в НС – об’єми (кількість) життєво важливих матеріальних засобів і послуг, необхідних для збереження життя і підтримки здоров’я постраждалого в НС населення протягом всього періоду життєзабезпечення по встановлених нормах і нормативах для умов НС.

Можливості системи життєзабезпечення населення в НС – об’єми (кількість) життєво важливих матеріальних засобів і послуг, які можуть бути надані постраждалому в НС населенню системою життєзабезпечення даного регіону (галузевої ланки) протягом всього періоду ЖОН по встановлених нормах і нормативах для умов НС.

8.2 Основні вимоги

Життєзабезпечення населення в НС здійснюють з метою збереження життя і здоров’я людей, постраждалих в зоні НС, на маршрутах евакуації і в місцях їх відселення.

Життєзабезпечення населення в умовах НС має забезпечувати створення умов для виживання постраждалого в НС населення на основі задоволення його першочергових потреб по встановлених нормах і нормативах НС в життєво важливих видах матеріальних засобів і послуг.

При створенні і підтримці умов життєзабезпечення постраждалого в НС населення повинні дотримуватися наступні його основні принципи:

- пріоритетність функцій держави в підготовці і проведенні всього комплексу заходів щодо ЖЗН НС;
- раціональний розподіл функцій по ЖЗН НС між центральними, регіональними, місцевими і відомчими органами управління;
- територіально-виробнича (галузева) організація ЖЗН НС;
- персональна відповідальність посадових осіб за виконання законодавчих, правових і нормативних актів по ЖЗН НС;
- завчасність підготовки країни (регіону) до ЖЗН НС;
- забезпечення соціальної захищеності і психологічної підтримки всіх громадян в зоні НС;
- забезпечення фізіологічної і енергетичної достатності норм ЖОН в зонах НС;
- першочергове орієнтування системи ЖЗН НС на місцеві ресурси і можливості з подальшим (при необхідності) використанням регіональних і державних ресурсів залежно від типу і масштабу НС;
- відвертість процесу ЖЗН НС за рахунок використання ресурсів не постраждалих регіонів країни і зарубіжної допомоги;
- здатність до швидкого відновлення системи ЖЗН НС після дії на неї дестабілізуючих чинників природних і техногенних НС.

Задоволення першочергових потреб населення в життєво важливих видах матеріальних засобів і послуг здійснюють:

- забезпеченням водою, продуктами харчування, житлом, предметами першої необхідності;
- інформаційним, медичним і санітарно-епідеміологічним, транспортним і комунально-побутовим забезпеченням.

Забезпечення водою населення в НС має передбачати задоволення:

- потреб у воді лікувально-медичних заходів, санітарно-гігієнічної обробки і профілактики населення;
- господарсько-питних і комунально-побутових потреб постраждалого населення і особового складу рятувальників.

Забезпечення постраждалого в НС населення має передбачати задоволення потреб в зерні, муці, хлібобулочних і макаронних výroбах, м'ясі і м'ясопродуктах (консервах), молоці і дитячому харчуванні, рибі і рибопродуктах (консервах), картоплі і овочах, солі, цукрі і чаї, а також фуражі для тваринництва.

Забезпечення житлом постраждалого в НС населення має передбачати розгортання і споруду при необхідності в зоні НС тимчасового житла (наметів, юрт, землянок, збірних або пересувних будинків і тому подібне), а також

використання житлового фонду (житлових будинків, будинків відпочинку, санаторіїв, військових містечок, дитячих таборів і тому подібне), що зберігся, для розміщення постраждалого населення в місцях його відселення і евакуації.

Забезпечення предметами першої необхідності постраждалого в НС населення має передбачати задоволення його потреб у верхньому одязі, взутті, головних уборах, постільному приладді, простому побутовому посуді, мінімумі предметів галантереї і парфумерії (нитки, голки, мило і тому подібне) і інших товарів (тютюнові вироби, сірники, примуси, гас і тому подібне).

Інформаційне забезпечення населення в НС має передбачати своєчасне сповіщення його і органів управління всіх рівнів про можливість і факт виникнення лиха, можливі його наслідки, правила поведінки в зоні НС.

Медичне і санітарно-епідеміологічне забезпечення населення в НС має передбачати надання першій допомозі постраждалому в зоні НС населенню, забезпечення його простими медикаментами і медичним майном, сортування уражених і надання ним кваліфікованою і елементів спеціалізованої медичної допомоги рухомими формуваннями Державної служби медицини катастроф в зоні НС з подальшою (за необхідності) евакуацією постраждалих до лікувальних установ для стаціонарного лікування, а також виконання санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів.

Транспортне забезпечення населення, постраждалого в НС, має передбачати проведення заходів щодо задоволення потреб в транспортних засобах для вирішення завдань евакуації (перевезення) постраждалих із зони НС в райони відселення і підвезення матеріальних ресурсів ЖОН в зону НС.

Забезпечення комунально-побутовими послугами населення, постраждалого в НС, повинно передбачати проведення заходів щодо задоволення його мінімально необхідних потреб в теплі, освітленні, санітарному очищенні території, банно-пральному, ритуальному забезпеченні.

Створення і підтримка умов для збереження життя і здоров'я населення, постраждалого в НС, забезпечують на основі стійкого функціонування системи його життєзабезпечення з врахуванням необхідності зниження її потреб і підвищення можливостей.

Стійке функціонування системи життєзабезпечення населення в НС забезпечують:

- дотриманням засадничих принципів ЖЗН НС, викладених вище;
- завчасним плануванням і проведенням в установленому порядку заходів, що забезпечують захищеність і стійкість системи, підсистем і об'єктів ЖЗН НС від дії дестабілізуючих чинників природних лих і техногенних катастроф, характерних для даного регіону;
- здатністю зберігати властивості системи на заданому рівні протягом всього періоду ЖЗН НС;
- створенням захищених запасів ресурсів ЖЗН НС в потенційно небезпечних зонах (регіонах) з врахуванням раціональних співвідношень між об'ємами державних, регіональних і місцевих фондів;

- створенням в регіонах захищених запасів ресурсів для відновлення ослабленої лихом системи ЖЗН НС, а також забезпеченням здатностей до відновлення основної її частини за час, що не перевищує періоду ЖЗН НС;

- взаємодією з силами (органами), що беруть участь в проведенні аварійно-рятувальних і інших невідкладних робіт, а також з силами підтримки громадського порядку;

- підготовкою в установленому порядку системи і об'єктів ЖЗН НС в районах евакуації до функціонування в разі відселення і евакуації населення із зони НС;

- розробкою (наявністю) норм і нормативів вирішення завдань ЖЗН НС залежно від різних видів НС, природно-кліматичних, соціально-економічних і інших умов в потенційно небезпечних зонах і регіонах;

- стійкістю управління системою ЖЗН НС в регіоні (зоні НС);

- підготовкою в установленому порядку транспортних засобів до роботи в умовах НС;

- своєчасністю і повнотою інформування населення і органів управління про характер можливої небезпеки, про загрозу виникнення НС, про правила поведінки і порядок дії в зоні НС;

- дотриманням вимог законодавчих, правових і нормативних актів з ЖЗН НС;

- створенням умов для маневрування зовнішніми і внутрішніми ресурсами сил, засобів і послуг.

Зниження потреб системи життєзабезпечення населення в ресурсах забезпечують:

- завчасною підготовкою регіону до можливих природних і техногенних НС;

- підвищенням ефективності проведення аварійно-рятувальних і інших невідкладних робіт в зоні НС;

- відселенням постраждалого населення в частину регіону, що не піддалася дії НС;

- евакуацією постраждалого населення в суміжні непостраждалі регіони;

- завчасним плануванням заходів щодо відновлення порушеного в НС сільськогосподарського виробництва, захисту, порятунку, ветеринарному забезпеченню, забезпеченню водою і фуражем сільськогосподарських тварин, по їх евакуації (перегоні), у разі потреби, в безпечні райони.

Підвищення можливостей системи життєзабезпечення населення в НС забезпечують:

- формуванням ресурсів ЖЗН НС (грошового і матеріально-речового фондів) шляхом державного і цільового страхування, оподаткування і стягування квоти з відомств, галузей економіки, комерційних структур і підприємств за ризик виникнення НС, а також за рахунок державних ресурсів, регіональних і місцевих резервів;

- перерозподілом ресурсів ЖЗН НС країни на користь постраждалого регіону.

ЛЕКЦІЯ 9 МЕДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕВАКУАЦІЇ

9.1 Загальні аспекти медичного забезпечення.

9.2 Планування медичного забезпечення евакуації населення.

9.3 Організація медичного забезпечення населення в ході евакуації.

9.4 Організація медичного забезпечення еваконаселення у місцях його розміщення.

9.1 Загальні аспекти медичного забезпечення

Медичне забезпечення евакуація населення включає проведення органами охорони здоров'я організаційних, лікувальних, санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів, направлених на охорону здоров'я евакуйованого населення, своєчасне надання медичної допомоги хворим і таким, що отримав травми в ході евакуації, а такі попередження виникнення і розповсюдження масових інфекційних хвороб.

Весь комплекс заходів щодо медичного забезпечення евакуйованого населення планується завчасно і здійснюється в період евакуації.

Завчасно проводяться:

- планування всього комплексу заходів щодо медичного забезпечення евакуйованого населення;
- підготовка органів управління, медичних формувань, установ охорони здоров'я до медичного забезпечення евакуйованого населення;
- планування забезпечення медичним майном евакуйованого населення і розгорнутих медичних установ і формувань;
- санітарно-роз'яснювальна робота серед населення.

При виникненні техногенних аварій і стихійних лих здійснюються:

а) до початку евакуації: уточнення планів організації медичного забезпечення евакуйованого населення і сил, що виводяться для цього, і засобів; підготовка до розгортання і розгортання медичних пунктів на збірних евакуаційних пунктах (ЗЕП), пунктах посадки (ПП), проміжних пунктах евакуації (ППЕ), пунктах висадки (ПВ), приймальних евакуаційних пунктах (ПЕП) і в дорозі проходження; призначення до складу евакуаційних комісій представників органів охорони здоров'я; підготовка медичних установ до евакуації із зон забруднення (зараження) і стихійних лих (уточнення кількості нетранспортабельних, транспортабельних і таких, що підлягають виписці хворих, евакуйованого персоналу і майна, що вивозиться, порядку отримання транспорту і ін.); посилення контролю за дотриманням санітарно-гігієнічних і протиепідемічних вимог на пунктах громадського харчування, водопостачання і банно-прального обслуговування евакуйованого населення;

б) в ході евакуації населення: розгортання медичних пунктів, на ЗЕП, ПП, ППЕ, ПЕП і в дорозі проходження, передбачених планами по евакуації, організація на них цілодобового чергування медичного персоналу для забезпечення населення, евакуйованого різними видами транспорту і пішим порядком; евакуація медичних установ (зокрема транспортабельних хворих),

медичного персоналу (членів їх сімей) і медичного майна; організація медичного обслуговування нетранспортабельних хворих; контроль за санітарним станом місць тимчасового перебування і постійного розміщення евакуйованого населення; безперервне спостереження за епідемічною обстановкою, активне виявлення інфекційних хворих і виконання інших протиепідемічних заходів; постачання медичних пунктів, лікувально-профілактичних, санітарно-епідеміологічних установ і формувань охорони здоров'я, що привертаються до забезпечення евакуйованого населення, медичним майном.

Медичне забезпечення евакуйованого населення організовується за територіально-виробничим принципом. Керівництво медичним забезпеченням здійснюють відповідні керівники охорони здоров'я даної території.

За своєчасність розгортання медичних пунктів на ЗЕП, ПП, ППЕ, ПЕП, їх оснащення (поповнення) медичним майном, якість медичного обслуговування евакуйованого населення на цих пунктах і в місцях розміщення безпосередню відповідальність несуть керівники конкретних лікувально-профілактичних установ (медсанчастин) відповідно до планів.

9.2 Планування медичного забезпечення евакуації населення

Планування комплексу заходів щодо медичного забезпечення евакуації населення здійснюється на підставі вирішення начальника медичної служби території, яке приймається їм відповідно до вирішення КЧС по організації евакозаходів на відповідній адміністративній території.

Плани медичного забезпечення розробляють всі штаби медичної служби і погоджують їх з іншими службами.

Основним початковим документом для планування медичного забезпечення евакуації населення є вирішення голови КЧС, що включає:

- загальну чисельності населення, підмета евакуації;
- перелік і дислокацію всіх евакоорганів, що здійснюють евакуацію населення;
- кількість маршрутів евакуації, їх характеристику і чисельність населення, підмета евакуації по цих маршрутах;
- дислокацію ЗЕП, ПЕП, пунктів посадки (висадки), проміжних пунктів евакуації;
- перелік всіх евакуйованих лікувальних установ, що здійснюють вивіз транспортабельних хворих, з вказівкою чисельності транспортабельних хворих, особового складу установ і членів їх сімей;
- кількість і порядок подачі транспортних засобів для евакуації лікувальних установ і хворих;
- наявність і розміщення об'єктів системи комунально-побутового обслуговування і громадського харчування.

Одночасно повинні бути враховані: місцеві географічні і кліматичні особливості, а також ендемічні вогнища інфекційної захворюваності на даній адміністративній території.

Організація медичного забезпечення евакуйованого населення відбивається у вигляді самостійного розділу в плані медичного забезпечення адміністративної території. Цей розділ плану повинен містити перелік і терміни заходів, що проводяться, щодо медичного забезпечення населення в ході його евакуації і місцях розміщення.

Завдання по медичному забезпеченню евакуйованого населення указуються у вигляді окремих пунктів при викладі загальних завдань медичного забезпечення населення адміністративної території.

До цього розділу додаються:

- розрахунок сил і засобів, для організації медичного забезпечення евакуації населення на ЗЕП і ПП (для міста, міського району);
- розрахунок сил і засобів, для організації медичного забезпечення евакуації населення в дорозі проходження;
- розрахунок сил і засобів, для організації медичного забезпечення евакуації в пунктах висадки і евакоприймальних пунктах (для сільського району);
- розрахунок (план) розгортання медичних пунктів, лікарень, ВМП і рухомих медичних бригад (для міста і сільського району) і їх матеріального забезпечення.

9.3 Організація медичного забезпечення населення в ході евакуації

В період проведення евакозаходів на медичних пунктах, розгорнутих на збірних і евакоприймальних пунктах, на пунктах посадки і висадки (залізнична станція, порт, пристань, аеродром), на маршрутах пішої евакуації організовується цілодобове чергування медичних працівників.

На ЗЕП і ПП розгортаються медичні пункти. Загальна площа приміщень медичного пункту повинна бути не менше 30–38 м², в т.ч. кімната для очікування 6–8 м², приймальня 8–10 м², 2 ізолятори по 8–10 м².

У медичний пункт ЗЕП і ПП при евакуації населення залізничним транспортом, водним (морським), авіаційним транспортом виділяються на зміну роботи: 2 середніх медичних працівника, 1 санітарка (сандружинниця) і 1 дезінфектор. У випадках, коли через ЗЕП і ПП за зміну проходить 20 тисяч і більш евакуйованих, передбачається, крім того, виділення лікаря.

Черговий медичний персонал медпунктів ЗЕП надає евакуйованому населенню долікарську медичну допомогу, а за наявності на ЗЕП лікаря – першу лікарську допомогу.

У медичних пунктах ЗЕП, що розгортаються для населення, евакуйованого автомобільним транспортом, враховуючи, що вони одночасно є місцем збору і відправки, забезпечується оповідь лікарської допомоги. Медичні пункти, організовані при пунктах посадки на автомобільний транспорт, повинні мати кімнату для очікування площею не менше 8 м²,

приймальною 8–10 м², перев’язувальною 8–10 м² і 2 ізолятори по 8–10 м². Для роботи в них виділяються на зміну роботи: 1 лікар, 2 середніх медичних працівників, 1 санітарка (сандружинниця) і 1 дезінфектор. На цих медичних пунктах виявляється перша лікарська допомога. Така ж організація і склад медичних пунктів залізничних і водних ПП, ПВ.

Об’єм долікарської допомоги на ЗЕП і ПЕП включає перелік медичних заходів, що покладаються в системі Міністерства охорони здоров’я на середній медичний персонал при наданні невідкладної допомоги.

Об’єм лікарської допомоги на ЗЕП і ПЕП включає перелік медичних заходів, що виконуються одним лікарем не хірургічного профілю по наданню невідкладної допомоги при захворюваннях внутрішніх органів, травмах і передчасних пологах.

Оснащення і устаткування медичних пунктів на ЗЕП для забезпечення надання долікарської допомоги: серцеві і дихальні аналептики, анальгетики, спазмолітики – для ін’єкцій, антибактеріальні препарати (йод і ін.) і седативні засоби; шприци, голки, пінцети, ножиці, термометри медичні, перев’язувальний матеріал, засоби іммобілізації, джгути кровоспинні, носилки, столи, стільці, шафа для медмайна, стерилізатори і нагрівальні прилади для стерилізації шприців (або одноразові шприци і голки), кушетка медична, ліжка в ізоляторах; для надання лікарської допомоги на додаток до перерахованого оснащення: серцеві глікозиди, транквілізатори і нейролептики, набір стерильний для трахеотомії, катетери гумові і металеві, стерильний матеріал для ухвалення пологів, перев’язувальний стіл.

Оснащення рухомих бригад, медпунктів залізничних ешелонів, судів здійснюється у відповідностей з вищезгаданим переліком.

Всі хворі (постраждалі), що потребують стаціонарного лікування, з медпунктів ЗЕП і ПЕП евакуювалися до найближчих лікувальних установ поза зонами радіоактивного забруднення і хімічного зараження. Якщо хворий по тяжкості захворювання не може перенести транспортування, його доставляють в стаціонар, розгорнений в захисній споруді. Доставка таких, хворих здійснюється по виклику машинами станції (підстанції) швидкої допомоги або спеціально виділеним на медпункт транспортом.

Станції (підстанції) швидкої медичної допомоги працюють до кінця евакуації і евакуювалися із зон останніми.

Потреба в стаціонарній медичній допомозі серед евакуйованого населення в ході евакуації складе 1–1,5 % щодо чисельності населення.

Вирішення завдань медичного забезпечення населення в дорозі проходження при евакуації автомобільним транспортом покладається на місцеві лікувальні установи (районні дільничні лікарні, амбулаторії, фельдшерсько-акушерські пункти), розташовані в населених пунктах на маршрутах евакуації.

З метою своєчасного надання евакуйованому населенню невідкладної медичної допомоги при травмах, гострих захворюваннях і транспортуванні осіб, що потребують лікування в умовах стаціонару, на кожному маршруті створюється за рахунок місцевих лікувальних установ не менше двох рухомих

медичних бригад на санітарному автомобілі, працюючий «човниковий» на виділених ним ділянках. Кожна рухома бригада включає 1 лікаря (фельдшери), 1–2 середні медичні працівники (сандружинниці), оснащується медичним майном. Рухомі бригади підкоряються головному лікареві лікувальної установи, що забезпечує, згідно плану, медичну допомогу на даній ділянці маршруту евакуації населення.

Рухомі медичні бригади забезпечуються засобами радіозв'язку.

В ході евакуації органи управління охорони здоров'я силами медичних формувань і установ організовують і постійно здійснюють медичну розвідку, узагальнюють дані медичної і загальної розвідки, що отримуються через своїх представників в органах управління, про зараженість навколишнього середовища радіоактивними, токсичними речовинами на маршрутах евакуації. Керівники охорони здоров'я розробляють відповідні пропозиції по попередженню поразки евакуйованого населення в зонах зараження і, зокрема, по режимах вживання питної води; продуктів харчування, а також необхідності зміни маршрутів евакуації, докладають їх відповідним начальникам.

9.4 Організація медичного забезпечення еваконаселення у місцях його розміщення

Медичне забезпечення робочих і службовців об'єкту народного господарства в місцях розміщення організовується силами і засобами медсанчастини (МСЧ) об'єкту, а за відсутності МСЧ – силами і засобами місцевих і евакуйованих медичних установ.

Медичне забезпечення евакуйованого населення організовується за територіально-дільничним принципом в місцях його розміщення місцевими і евакуйованими лікувально-профілактичними (лікарні, поліклініки, диспансери), санітарно-епідеміологічними і аптечними установами.

Відповідальність за медичне забезпечення евакуйованого населення в межах адміністративних меж району несе головний лікар центральної районної лікарні, якому підкоряються всі місцеві і евакуйовані на територію району медичні установи.

Санітарно-гігієнічне і протиепідемічне забезпечення при евакуації населення

Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів в ході медичного забезпечення евакуації населення включає:

- контроль за санітарно-гігієнічним станом місць (приміщень тимчасового і постійного розміщення евакуйованого населення);
- організацію лабораторного контролю за якістю питної води і харчових продуктів;
- контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних правил при зберіганні харчових продуктів, приготуванні їжі на об'єктах живлення і постачанні евакуйованого населення доброякісною питною водою;
- отримання своєчасної і достовірної інформації про епідемічну обстановку, а також своєчасне виявлення інфекційних хворих, їх ізоляцію і госпіталізацію;

- контроль за організацією банно-прального обслуговування населення в місцях його розміщення;
- проведення протиепідемічних дезінфекційних заходів при виникненні вогнищ інфекційних захворювань;
- боротьбу з комахами і гризунами, контроль за видаленням і знезараженням харчових покидьків і туалетів на маршрутах руху і в районах розміщення;
- проведення пропаганди санітарно-гігієнічних знань серед евакуйованого населення.

Санітарно-гігієнічні і протиепідемічні заходи організовуються на збірних і приймальних евакопунктах, пунктах посадки (висадки), в дорозі проходження, на проміжних пунктах евакуації і в районах постійного розміщення евакуйованого населення.

Для проведення дезінфекційних заходів на збірних і приймальних евакопунктах, пунктах посадки (висадки) виділяються дезінфекційні бригади у складі 1–2 дезінфекторів або навчених цій роботі санітарних дружинників.

Стійкий санітарно-епідемічний стан досягається постійним спостереженням за санітарно-епідемічною обстановкою, систематичним контролем якості очищення території і приміщень від сміття і харчових покидьків, контролем за забезпеченням населення санітарними спорудами (тимчасовими польовими вбиральнями, ровами і сечоприймачами), за якістю питної води і дотриманням санітарних правил транспортування і приготування їжі.

У місцях зупинок транспорту по планах цивільної оборони сільських районів обладналися надійні в санітарному відношенні водозабірні пункти (свердловини, колодязі), забезпечується їх герметичність, огорожа, охорона або підвезення доброякісної води. Цими ж планами в місцях зупинок транспорту і проміжних пунктах евакуації передбачається устаткування тимчасових польових убиралень (ровів). Рови відриваються завглибшки 50 см і шириною 30 см, окремо для чоловіків і жінок.

При заповненні нечистотами рови засипаються землею, а зверху насипають горбик. Для дезінфекції використовуються знезараження (вапно, нафта, мазут), що є на місцях засобу, знезараження ровів проводиться після проходження 1 000–1 500 чоловік.

При тимчасовому розміщенні в пристосованих будівлях і спорудах евакуйованого населення в безпечних районах слід планувати на одну людину не менше 2–3 м² житлової площі (виходячи з місцевих умов). У пристосованих під житло приміщеннях, умивальники встановлюються з розрахунку 1 на 10–15 чоловік, туалети обладналися з розрахунку 1 сидіння і 1 пісуар на 34–40 чоловіків і 1 сидіння на 25–30 жінок, причому розміщувати їх слід на відстані до 50–60 м від місця мешкання населення.

Збір нечистот повинен здійснюватися в спеціальні ємності (одна ємність 50–100 л на 50 чоловік).

Для розрахунку засобів гігієнічного миття евакуйованого населення, слід виходити з того, що під однією душовою сіткою протягом 15 хв. можуть помитися не більше 3–4 чоловік.

У зв'язку із збільшенням чисельності населення в безпечних районах виникає потреба у великій кількості питної води. При дефіциті води організовується її підвезення з відкритих вододжерел, для чого необхідно відвести місця огорожі води, обладнати їх засобами очищення і знезараження. При підвезенні води з відкритих джерел територіально дислоковані лабораторії санітарно-епідеміологічних груп (СЕГ) здійснюють постійний контроль за якістю питної води і засобами підвезення. Вода з підземних джерел (водозабірних свердловин з герметичними гирлами, а також з шахтних колодязів і джерел з герметичними оголовками) може використовуватися для пиття без знезараження після контролю якості води (допустимий коли-титр питної води повинен бути не нижче 100).

Використання як джерело питного водопостачання верховодки допустимо тільки по дозволу санепідзакладів (СЕС) після попередньої (а надалі - за свідченнями) перевірки води на зараженість радіоактивними і іншими шкідливими речовинами.

При розрахунку мінімальної потреби у воді для евакуйованого населення слід виходити з наступних нормативів:

- 10 л на одну людину в добу для пиття і приготування їжі відповідно до Інструкцією ВСН-ВК 4-90;
- 75 л в добу на одного ураженого, такого, що знаходиться на стаціонарному лікуванні (включаючи потреби в питті);
- 45 л на обмивання 1 людини, включаючи особовий склад аварійно-рятувальних формувань, що працюють в осередку ураження;
- 10 л на 1 людину в добу – в протирадіаційних укриттях.

Постійна увага приділяється своєчасному виявленню, ізоляції і госпіталізації інфекційних і підозрілих на інфекційні захворювання хворих серед евакуйованого населення на ЗЕП, ПП, в дорозі проходження, ПВ, ПЕП, ППЕ і місцях розміщення. Ці ж заходи слід проводити серед місцевого населення, де розміщуватимуться і житимуть евакуйовані. Виявлення інфекційних хворих здійснюється медичними працівниками, санітарним активом шляхом опиту населення, а також періодичного обходу всієї території по ділянках закріпленими за ними особами з санітарного активу або сандружинниками (санпостовцями).

Інфекційні хворі госпіталізуються в інфекційні лікарні або інфекційні відділення загальносоматичних лікарень. Евакуація їх в інфекційні лікарні здійснюється санітарним транспортом або іншим спеціально виділеним транспортом з подальшою його дезінфекцією.

У системі заходів щодо боротьби з виникненням і розповсюдженням інфекційних хвороб важливе місце відводиться специфічній профілактиці. З цією метою завчасно передбачається створення серед населення ґрундивунітету проти ботулізму і раневої інфекції (щеплення комплексним препаратом).

При виникненні інфекції, відповідним групам населення проводиться ревакцинація або вакцинація, якщо раніше щеплення всьому населенню проти цих інфекцій не проводилися. Проведення масових профілактичних щеплень проти інших інфекцій здійснюється за епідемічними свідченнями.

Для успішного вирішення організаційних заходів щодо проведення щеплень евакуйованому населенню у всіх лікувальних установах, медсанчастинах, медичних формуваннях повинне бути завчасно сплановане створення прищепних бригад у складі лікаря, 2 середніх медичних працівників або в крайньому випадку, медсестри і 2 сандружинниць (3–4 таких бригади повинен очолити лікар). Для роботи бригад складається графік з урахуванням способу проведення щеплень (безголковий, пероральний, скарифікаційний, підшкірний і ін.). Вакцинація може проводитися і аерозольним способом.

При підготовці до масової імунізації населення в стислі терміни слід передбачити організацію рухомих і тимчасових прищепних пунктів. Вони створюються на підприємствах при МСЧ (медпунктах) в місті, при МСЧ в районах розміщення еваконаселення при лікарнях і поліклініках за територіально-дільничним принципом, як в місті, так і в районах розміщення. У безпечних районах до цієї роботи притягуються прищепні бригади, що створюються за рахунок ОПМ, амбулаторії і ФАП.

Організація і проведення всього комплексу санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів покладається на головних лікарів місцевих СЕС і СЕС, евакуйованих з небезпечних районів.

ЛЕКЦІЯ 10 ІНЖЕНЕРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕВАКУАЦІЇ

10.1 Основні поняття.

10.2 Реалізація інженерного забезпечення.

10.1 Основні поняття

Інженерне забезпечення евакозаходів проводиться силами цивільної оборони, а деякі спеціальні завдання виконуються підрозділами військ цивільної оборони, що додаються, інженерних і хімічних військ і підрозділів РХБЗ, що залучаються для інженерного забезпечення евакозаходів.

У їх склад входять:

- групи інженерної розвідки;
- команди по ремонту і відновленню дорогий і мостів;
- звідні загони механізації робіт ЦЗ.

На основі інформації, що поступила, керівником органу виконавчої влади визначаються головні завдання інженерного забезпечення, сили, засоби і терміни їх виконання.

Координацією роботи по інженерному і іншим видам забезпечення займаються органи виконавчої влади і органи місцевого самоврядування.

Метою інженерного забезпечення евакуації є створення необхідних умов для евакуації населення із зон техногенних аварій і стихійних лих шляхом облаштування об'єктів інженерної інфраструктури в місцях збору еваконаселення, на маршрутах евакуації і в районах розміщення.

Види і об'єми виконуваних завдань інженерного забезпечення залежать від умов обстановки, вигляду і масштабу евакуації, наявності сил і засобів.

Кількість сил і засобів, необхідна для інженерного забезпечення евакозаходів визначається, виходячи з конкретних умов надзвичайної ситуації, відповідно до наявних нормативів.

10.2 Реалізація інженерного забезпечення

Інженерне устаткування збірних евакуаційних пунктів

Інженерне устаткування ЗЕП включає:

- устаткування притулків і укриттів для еваконаселення; устаткування аварійного освітлення;
- устаткування і зміст місць розбору води евакуйованими в дрібну тару;
- устаткування санвузлів (відхожих місць).

Захист населення (при необхідності) від НХР і радіоактивного забруднення здійснюється в притулках і укриттях, розташованих або на ЗЕП, або поряд з ним. Загальна місткість захисних споруд на ЗЕП повинна забезпечувати укриття членів евакокомісій, осіб з сформованої колони, чисельністю до 1 000 чоловік і до половини евакуйованих знов формованої колони з числа тих, що перебувають на ЗЕП. Вона складає 1 500–2 000 чол.

Приведення в готовність до прийому тих, що вкриваються, а також пристосування підвалів під захисні споруди і устаткування простих укриттів здійснюється відповідно до вимог СНіП-2.01.51-90.

У приміщеннях ЗЕП додатково обладналося аварійне освітлення із застосуванням освітлювальних установок УКП або з використанням автомобільних акумуляторних батарей.

Потужність освітлювальної станції залежить від кількості освітлюваних об'єктів і, як правило, повинна бути не менше 1–2 кВт.

Для аварійного освітлення ЗЕП можуть використовуватися табельні освітлювальні станції частин ЦЗ або електростанції об'єктів економіки.

Місця розбору евакуйованими питної води в дрібну тару, обладналися з використанням водопровідної мережі, або спеціальних пересувних цистерн. Ємкість пункту повинна забезпечити одночасний розбір води 30–40 евакуйованими. До пункту розбору обладналися зручні підходи і виходи, територія пункту повинна бути освітлена.

На ЗЕП, як правило, розгортаються пересувні санвузли, використовуються наявні в цьому районі постійні туалети.

В окремих випадках можуть обладнатися тимчасові відхожі місця. При цьому використовуються прилеглі сквери, не асфальтовані майданчики. Відхожі місця захищаються, освітлюють і обробляються знезаражувальними препаратами.

Інженерне устаткування пунктів посадки і пунктів висадки евакуйованого населення

Інженерне устаткування включає:

- устаткування укриттів і захисних споруд; устаткування і зміст пунктів водопостачання; устаткування санвузлів;
- устаткування вантажних майданчиків для розміщення транспортних засобів;
- пристрій тимчасових причалів на річках.

Для укриття особового складу від негоди на пунктах посадки (висадки) передбачається розміщення їх в службових приміщеннях або підвалах. При їх відсутності можуть встановлюватися намети великої ємкості, а взимку встановлюються пункти обігріву. Ємкість укриттів від негоди і пунктів обігріву повинна забезпечувати, перш за все, укриття і обігрів евакуйованих з дітьми, інвалідів і осіб похилого віку.

Для забезпечення евакуйованих питною водою на пунктах посадки (висадки) організовується роздача води з використанням водопровідної мережі або пересувних автоцистерн з розрахунку 50–100 чоловік колони (команди), що завантажуються, на одне місце роздачі.

На пунктах посадки встановлюються пересувні санвузли або влаштовуються польові відхожі місця, а за відсутності пересувних санвузлів і недовліку часу на пристрій відхожих місць відводяться і позначаються роздільні місця для чоловіків і жінок. Санвузли (відхожі місця) обладнуються з розрахунку одночасного обслуговування 20–30 чоловік.

Пункти посадки на авто- і залізничний транспорт обладнуються приставними сходами або трапами, а при посадці на річковий транспорт - тимчасовими причалами.

Посадочні майданчики обладнуються з розрахунку 60 м² на один автомобіль або автобус.

Підготовка і зміст маршрутів евакуації

Перед оголошенням евакуації при загрозі аварії або після її початку на маршрутах руху можуть виконуватися наступні завдання інженерного забезпечення:

- устаткування об'їздів, зруйнованих або непрохідних доріг, а також устаткування і зміст переправ через вузькі водні перешкоди при русі автоколон з евакуйованими в район розміщення по путівцях;

- очищення шляхів від снігу при евакуації зимою;

- зміст важкодоступних ділянок шляхів, при евакуації в бездоріжжя.

Для устаткування об'їздів зруйнованих або непрохідних ділянок шляхів за рахунок залучення сил і засобів дорожніх ремонтно-будівельних управлінь області (району) і сільських господарств створюються комплексні механізовані бригади.

У складі кожної бригади доцільно мати:

- бульдозер для засипки великих ям і вибоїн;

- 1–2 автогрейдера для профілактики шляхів;

- екскаватор для вантаження піску, щебеню, бутового каменю;

- 2–3, а при великому плечі підвезення і до 5 самоскидів для підвезення матеріалу.

Така бригада здатна підготувати об'їзд з темпом виконання робіт до 3–5 км. в годину. За наявності заболочених ділянок на об'їздах доцільно до складу механізованих бригад виділити 5–7 чол. особового складу для пристрою на цих ділянках переходів з фашин, накатника або колод.

Устаткування і зміст переправ через вузькі водні перешкоди здійснюється пристроєм фільтруючих гребель, водопропускних труб, одно-двох пролітних мостових переходів на рамних або клітинних опорах з використанням різних підручних матеріалів.

При твердих ґрунтах дна річок і при глибині їх не більше 0,4–0,6 м для переправи евакуйованих обладналися і містяться броди, а в зимку переправа по льоду.

У складі команд по устаткуванню переправ необхідно мати:

- до 8–10 чоловік (без екіпажів машин), 1–2 бульдозера для устаткування з'їздів, фільтруючих гребель і водопропускних труб;

- автокран вантажопідйомністю 8–10 т для укладання труб, опор і пролітних будов;

- мотопилки, а при великих глибинах річок і заболоченому дні також комплект сваєбійних засобів. Така мостова команда може влаштовувати переправи з темпом робіт 10–15 погонних метрів за годину.

Основною особливістю підготовки (розчищення) при сніжних занесеннях є їх ретельне провішування добре видимими, у тому числі і вночі, віхами. Для цих цілей виділяється спеціальна група, на кожен з маршрутів руху, яка має надійний зв'язок з командами (підрозділами), виділеними для розчищення шляхів.

Склад команди для очищення доріг від снігу і вибір снігоочищувальних машин для їх оснащення залежать від товщини і щільності сніжного покриву, типу дорожнього покриття, інтенсивності завірюхи. Тракторні бульдозери і шляхопрокладчики використовують для очищення від шару завтовшки до одного метра. На ділянках, де товщина шару складає більше одного метра або за наявності щільного і мокрого снігу його розчищають човниковими рухами із зрушенням снігу по черзі в ліву і праву боки дороги або застосовують роторні снігоприбиральні машини. Наметений або сніг, що випав шаром до 0,5 метра прибирають з доріг з використанням автогрейдерів, снігоприбиральних автомобілів і тракторів з відвалом, а при їх відсутності – тракторними і автомобільними косинцями. На підготовленому (розчищеному) шляху організовується регулярне патрулювання снігоочищувальних машин.

Інженерне устаткування районів розміщення

Основними завданнями інженерного устаткування районів розміщення евакуйованого населення є:

- устаткування громадських будівель і споруд і облаштування тимчасових споруд для розміщення евакуйованих;
- устаткування споруд для тимчасових торгових точок, медичних пунктів, польових хлібопекарень, лазень і інших об'єктів побуту;
- устаткування пунктів водопостачання;
- підготовка і утримання шляхів маневру в районі розміщення.

Для розміщення евакуйованих використовуються будівлі суспільного користування: клуби, дома культури, а влітку і школи. При нестачі житла можуть будуватися палаткові містечка або, в крайньому випадку, зводяться інші тимчасові споруди: курені, дощаті бараки, а зимою землянки.

При облаштуванні громадських будівель під житло влаштовуються дощаті перегородки, нари для відпочинку, обладнуються місця для приготування їжі, місця для умивання, додаткові санвузли (відхожі місця).

Устаткування громадських будівель під житло здійснюється силами місцевого населення, а після завершення евакуації - силами евакуйованих. Для будівництва палаткових містечок і інших споруд для житла людей притягуються також військові частини ЦЗ. В цьому випадку для еваконаселення виділяється необхідна кількість будівельних матеріалів.

Споруди (приміщення) для тимчасових торгових точок, медичних пунктів, польових хлібопекарень і лазень будуються з готових збірних конструкцій. Для зведення таких споруд з місцевого і евакуйованого населення створюється необхідна кількість спеціалізованих бригад. За відсутності можливості будівництва тимчасових приміщень в районі розміщення

організовується робота пересувних автолавок і розгортаються польові хлібозаводи.

Мережа шляхів сполучення, що існує в безпечних районах, повинна забезпечувати виїзд робочих і службовців до місця роботи, до медичних установ і об'єктів побуту, а також доставку продовольства і інших предметів першої необхідності для життєзабезпечення населення.

При недостатній щільності шляхів і низькій їх якості організовується їх ремонт і будівництво нових, як правило, ґрунтових покращених доріг, а іноді і шляхів з твердим покриттям.

У бездоріжжя і взимку організовується утримання труднопрохідних ділянок шляхів патрулюванням або постійним чергуванням на них необхідних сил і засобів.

ЛЕКЦІЯ 11 АВТОМОБІЛЬНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ЕВАКУЙОВАНИХ

11.1 Пункти посадки людей на автомобільний транспорт. Організація подачі автомобільного транспорту на пункти посадки.

11.2 Організація руху автомобільної колони при перевезенні населення і вантажів.

11.3 Особливості автомобільних перевезень ЦЗ в особливих умовах.

11.1 Пункти посадки людей на автомобільний транспорт. Організація подачі автомобільного транспорту на пункти посадки.

Для організованої і своєчасної посадки населення, що розосереджується і евакуюється, на автомобільний транспорт призначаються і обладнуються пункти посадки. Під пунктом посадки розуміється сукупність пристроїв, призначених для посадки людей на автотранспорт.

Пункт посадки може включати елементи:

- під'їзний шлях з твердим покриттям /або декілька шляхів/;
- стаціонарно встановлені платформи /майданчики/ зі встановленим на них збірно-розбірними пристосуваннями і апарелями;
- спеціальні пристрої, устаткування і матеріали.

Залежно від розташування щодо під'їзних шляхів платформи можуть бути:

- бічні /установлені на повну довжину автомобіля/ або бічні секційні;
- торцеві;
- комбіновані.

Збірно-розбірні пристосування і апарелі можуть бути бічні і торцеві.

До спеціальних пристроїв і устаткування пункту посадки /вантаження/ відносяться:

- навантажувально-розвантажувальні пристосування;
- матеріали, деталі і інструменти для установки збірно-розбірних пристосувань і апарелів;
- водозабірні колонки, баки з питною водою;
- засоби зв'язку /с черговим по пункту посадки і адміністрацією ЗЕП/;
- туалети /постійні або польового типу/;
- стаціонарне освітлення і пристосування для світломаскування.

У місті такі пункти посадки розташовують, як правило, ближче до виходів з нього, поблизу ЗЕП, оскільки автомобільні колони створюватимуть значні незручності руху міського транспорту і пішоходів в період масового вивозу /виходу/ населення з міста.

Пункти посадки людей повинні забезпечувати по можливості одночасну посадку на всі машини автоколони, а також її розворот для проходження в іншому напрямі без складних маневрів.

Найбільш раціональною розстановкою автомашин для посадки /висадки/ людей слід вважати бічну.

Подача автоколон на пункти посадки людей і вантаження вантажів здійснюється по розпорядженню голів евакокомісії міста /району(ОГД).

Отримавши розпорядження з вказівкою часу прибуття автоколони до місця посадки /вантаження/, начальник автоколони здійснює збір особового складу автоколони, перевіряє готовність особового складу і транспорту до виконання поставленого завдання. Переконавшись, що колона готова до перевезень докладає керівникові АТП, отримує маршрутний лист, пропуск встановленого зразка, інші документи /в штабі ЦЗ АТП/ і ставить завдання на перевезення людей командирам ланок і водіям, дає вказівки по дотриманню заходів безпеки і заняттю своїх місць. Потім начальник автоколони подає встановлену команду про початок руху, знаходячись в голові колони веде її до місця посадки, /ЗЕП/ або вказаного місця з розрахунком прибуття в заданий час.

Норми посадки людей на різні марки автомобілів розраховуються з урахуванням ущільненого завантаження і різних видів вантажних автомобілів.

Проте при розрахунках необхідно виходити з наявності площі підлоги 0,27 м² і всі люди, що перевозяться, повинні сидіти.

При підготовці автотранспорту до перевезення людей в умовах радіаційного зараження місцевості необхідно додатково до устаткування автомашини в період підготовки автоколони передбачати ущільнення /герметизацію/ кабін, салону автомобілів, установку тентів на вантажні автомобілі, що сприятиме зменшенню попадання радіоактивних речовин на людей, що перевозяться.

У момент посадки людей на автотранспорт слід здійснювати за наявності простих засобів захисту органів дихання у населення /проти пильних тканинних масок, ватяно-марлевих пов'язок/, а також респіраторів і протигазів.

11.2 Організація руху автомобільної колони при перевезенні населення і вантажів

Рух автомобільної колони при перевезенні населення і вантажів організовує начальник автомобільної колони. Він несе повну відповідальність за організацію роботи підлеглого йому формування.

Це вимагає високого рівня особистої підготовки і організаторської роботи, знання вражаючих чинників зброї масового ураження і інших у засобів нападу супротивника, способи захисту від них, суть автоперевезень населення і вантажів, уміння швидко і правильно оцінювати обстановку, ухвалювати рішення і наполегливо проводити їх в життя. Успіх руху автоколони залежить від умілої організації її роботи своєчасного забезпечення, підготовки водіїв, технічного стану машин, відповідність руху по заданих маршрутах.

При підготовці автоколони і перевезенням начальник колони нагадує особовому складу функціональні обов'язки, особливості маршруту руху автомашин в умовах маршу, режими швидкості, вимоги дисципліни при здійсненні руху, а при необхідності – світломаскування.

Визначається об'єм, місце і порядок технічного обслуговування машин і надання технічної допомоги в ході руху.

Після прибуття автоколони на пункт посадки, начальник колони докладає начальникові ЗЕП про готовність до перевезення людей і пред'являє йому маршрутний лист для відмітки часу прибуття.

По команді командирів ланок водії вантажних автомобілів навішують пристосування для зручності посадки людей або використовують обладнані пункти посадки. Посадка людей здійснюється під спостереженням старших, призначених на кожен автомобіль, з числа тих, що від'їжджають.

Час на посадку людей на одну автомашину не повинен перевищувати 25–30 хвилин.

Після закінчення посадки старші автомобілів, адміністрація і водії перевіряють правильність і норми посадки людей, кріплення бортових замків, після чого займають свої місця в автомобілях.

Старші автомобілів сідають в лівому передньому кутку кузова, стежать за порядком під час руху і за сигналами начальника автоколони, що передаються по команді.

Про готовність до руху водії докладають командирам ланок, останні - начальникові автоколони.

Начальник автоколони зазвичай слідує в голові колони і стежить за підтримкою установленого порядку і швидкості руху. Управління і зв'язок з ланками здійснюється на марші з використанням радіо, рухомих і сигнальних засобів.

Спостереження за сигналами, що передаються по колоні здійснюють спостерігачі.

При русі на маршруті начальник колони керується вказівками постів регулювання і диспетчерських пунктів, розгорнених на кожному маршруті і диспетчерських постів на пунктах

Диспетчерські пункти повинні оперативно інформувати автоколону про зміни обстановки.

Автомобільні колони рухаються по дорогах вдень із швидкістю 30–40 км/год, вночі – 25–30 км/год.

У всіх випадках автоколони повинна рухатися з максимальною в даних умовах швидкістю, що забезпечує безпеку руху і виконання поставленого завдання у встановлені терміни.

Дистанції між автомобілями встановлюються до 50 метрів.

При русі по заповишених дорогах і в умови обмеженої видимості по дорогах, що мають круті спуски, повороти, в ожеледицю, вночі, а також при русі на підвищених швидкостях і при подоланні заражених ділянок дистанції між машинами збільшуються.

При здійсненні маршу колони на великі відстані, в цілях збереження сил особового складу, перевірки стану машини, проведення технічного обслуговування і усунення несправностей: через 1 годину після початку руху призначається зупинка на 20 хвилин, а потім через кожних 3–4 години руху

призначаються привали тривалістю до 1 години і один в другій половині добового переходу до 2 годин.

Побудова колони на привалах не порушується, встановлені дистанції між машинами зберігаються.

Машини зупиняються на правій половині дороги. Еваконаселення, за винятком чергових радистів і спостерігачів, висаджуються і розташовуються праворуч від дороги. Водії оглядають машин і про стан докладають командирам ланок.

На привалах і при вимушених зупинках в голові і хвості колони виставляються регулювальники для забезпечення пропуску зустрічних і обгоняючих машин.

При організації перевезення вантажів начальник автоколони отримує завдання, в якому указується найменування вантажів, що вивозяться, відправник і одержувач вантажів, місце вантаження, кількість вантажів, місце вивантаження, термін виконання перевезень по днях і годинах. Відповідальність за підготовку вантажів до перевезення, організацію вантаження і вивантаження покладається на відправників і одержувачів.

Відповідно до графіка робіт вантаження /розвантаження/ може здійснюватися по ланках. Після вивантаження начальник колони направляє ланку в район збору, а чергова ланка – під вантаження. Після вантаження /розвантаження/ всіх ланок колони відповідно до графіка перевезень здійснює марш колони до місця вивантаження.

11.3 Особливості автомобільних перевезень ЦЗ в особливих умовах

До особливих умов відносяться: перевезення зимою, в гірській, пустинній, піщаній, лісисто-болотистій місцевості, а також перевезення з подоланням водних перешкод і вночі.

Всі ці умови роблять вплив, в основному, на водіння автомобіля і організацію руху колон.

Так, водіння зимою, ускладнюється унаслідок зменшення зчеплення коліс з дорожнім покриттям, наявністю під снігом перешкод, каменів і ін. При перевезенні людей зимою можливі обмороження.

При русі по путівцях або цілині необхідно уникати різких поворотів, перемикання передач і зупинок, не перенавантажувати двигун, а також не давати великих оборотів при тривалому русі по глибокому снігу.

Щоб не допустити заривання машини в сніг, не слід допускати пробуксовування коліс, а у разі пробуксовування – необхідно подавати машину назад, а потім рухатися вперед на першій передачі.

Невеликі сніжні замети долаються з розгону.

При русі по дорогах /навіть з твердим покриттям/ під час роз'їзду із зустрічним транспортом слід понизити швидкість руху.

Під час руху автомобілів в ожеледицю від водіїв вимагається особлива обережність і вправність. На слизькій дорозі не слід різко гальмувати. Гальмування здійснюється переважно двигуном, шляхом плавного зменшення

числа оборотів колінчастого валу з одночасним пригальмовуванням ножним гальмом.

При здійсненні перевезень в горах необхідно швидкість руху і дистанції між машинами призначити з урахуванням безпеки руху: перед підйомом приводити в готовність явне /гірське/ гальмо. На гірських перевалах і вузьких дорогах рух машин допускати тільки в світлий час, на небезпечних місцях встановлюються огорожі і видимі сигнали.

У гірській місцевості посилюється регулювання руху, а у вузьких місцях, на крутих поворотах і на перевалах додатково виставляються пости регулювання і евакозасоби. На крутих підйомах і спусках люди з машин можуть виходити.

При підготовці до перевезень з гірської місцевості необхідно ретельно перевіряти кріплення вантажів в машинах, справність рульового управління і гальмівної системи.

Всі автомобілі повинні бути забезпечені засобами, що запобігають скачуванню горними гальмами, ланцюгами противоковзання. Для взаємного витягування машин до складу колон включаються автомобілі підвищеної прохідності. Автомобілі, що вийшли з ладу, буксируються до найближчого роз'їзду.

При перевезеннях в пустельно-піщаній місцевості необхідно дотримувати наступні правила:

Невеликі піщані ділянки долати з розгону, а великі - на зниженій передачі при оборотах колінчастого валу двигуна вище середніх, уникаючи перемикання передач; для руху використовувати накатану колію, не допускати різких поворотів в ній; у разі буксування коліс зупинити автомобіль, розчистити пісок у передніх коліс, під задніх підкласти дошки або мати /доріжки/и починати рух на першій передачі; автомобілям з регульованим тиском в шинах піщані ділянки долати при зниженому тиску, а після подолання ділянки тиск в шинах доводити до норми; роз'їзд із зустрічними машинами на піщаній дорозі з накатаними узбіччями проводити на малій швидкості щоб уникнути застрявання автомобіля.

При здійсненні перевезень в пустинно-піщаній місцевості вночі необхідно провішувати маршрути.

Перевезення в лісисто-болотистій місцевості також вимагають деякої підготовки і дотримання правил водіння автомобіля.

В першу чергу машини необхідно забезпечити хворостяними доріжками /матами/ і містками колій.

Шлях руху на заболочених ділянках слід вибирати найкоротшим і без поворотів, заздалегідь переконавшись в прохідності ділянки.

Заболочені місця долаються з розгону на заздалегідь вибраній передачі, уникаючи вже наявні колії, різких поворотів і зупинок.

У разі буксування машини необхідно вивісити колесо і підкласти під нього дошку або доріжку /хворостяний мат/ і почати рух.

Щоб уникнути ослаблення ґрунту підкопування ґрунту під колесами не допускається. При русі в колоні, задній машині не слід йти по сліду

попереднього автомобіля, оскільки це може викликати велике заривання, пробуксувала і застрягання автомобіля.

Для подолання труднопрохідних заболочених ділянок необхідно влаштовувати настили з підручних матеріалів, хворосту, жердин, віток і спеціально виготовлених доріжок і джгутів, що возяться.

Під час руху слід стежити за станом наздогнала і своєчасно його підсилювати.

Автомобілям з регульованим тиском в шинах долати заболочені ділянки при зниженому тиску, а після подолання доводити тиск до норми.

При руху по рідкісному лісу швидкість знижується, а шлях слід вибирати з таким розрахунком, щоб робити менше поворотів.

При русі по чагарниках необхідно враховувати, що за дрібними кущами можуть ховатися пні, камені, ями, промоїни і так далі, тому слід знижувати швидкість руху і ретельно стежити за місцевістю.

При перевезеннях з подоланням водних перешкод необхідно провести попередню розвідку бродів.

За відсутності підготовлених переправ на водних перешкодах їх подолання повинне передувати завчасне устаткування переправи, яке включає:

- вибір напрямку переправи, яка, як правило, намічається під кутом до низового боку перебігу води з тим, щоб зменшити вплив води перед радіатором;

- приведення дна водної перешкоди на напрямі броду в прохідне для автомобілів стан і провішування ширини броду.

Для подолання глибоких бродів проводиться, крім того, спеціальна підготовка автомобілів, яка включає герметизацію системи запалення, системи живлення, отворів в блоці двигуна, підняття рівня повітряного фільтру, виводу вверх труби глушника.

Під час подолання броду машини повинні рухатися на нижній додачі, при цьому водії повинні уникати поворотів, зупинок і перемикання передач. Щоб уникнути поломок лопаток вентилятора і забризкування свічок запалення, слід ослабити ремінь і закрити жалюзі радіатора.

Після подолання водної перешкоди необхідно просушити гальмівні колодки шляхом легкого пригальмовування, а при першій же нагоді провести контрольний огляд автомобіля.

При русі колони по мосту необхідно строго дотримувати дистанцію між автомобілями і швидкість руху. На мосту забороняється різке гальмування, зупинки і повороти.

При переправі через водну перешкоду на поромах, вантаження і розвантаження починати тільки після надійного кріплення порома до пристані. На поромі автомобілі розподіляються рівномірно, перевантаження порома не допускається.

На поромі автомобілі ставляться на гальмо, двигуни зупиняються, включаються нижні передачі, водії покидають кабіни, під колеса підкладаються клини.

При подоланні водної перешкоди по льоду необхідно визначити його товщину, а також місця виходу на лід і стан льоду на протилежному березі.

По льоду слід рухатися плавно, уникаючи зупинок, поворотів і обов'язково з відкритими дверима кабіни.

Дистанція між машинами встановлюється не менше 50 метрів. Наступна машина може виходити на лід тільки після виходу попереднього автомобіля на протилежний берег.

Перед виїздом на лід, товщина якого близька до граничної /для автомобіля даного типу/ люди спішуються і слідують за машиною на дистанції не менше 50 метрів.

При сильних прогинаннях льоду необхідно плавно збільшувати швидкість руху. В тому випадку, якщо міцність льоду недостатня для допуску автомобіля даної ваги необхідно підсилити переправу згідно спеціальним правилам.

Водіння автомобіля в нічний час, тим більше автомобільної колони, різко відрізняється від водіння в денний час. Водіння в нічних умовах значно ускладнюється ослабленою видимістю, фізіологічними можливостями водія, зменшенням інформації про дорожню обстановку, а також недоліками приладів освітлення – як конструктивних, так і експлуатаційних.

Водії можуть отримати засліплення, яке викликається багатьма чинниками: блиском світла, відображеного від мокрої дороги; променями світильників, встановлених уздовж проїжджої частини; блиском променя світла від обганяючої машини в дзеркалі заднього вигляду. Найбільш часте і небезпечне – засліплення світлом фар зустрічного транспорту. Відповідно до правил транспортного руху в темний час доби на неосвітлених ділянках шляхів рух дозволяється тільки з близьким або дальнім світлом фар і габаритними вогнями. Дальнє світло фар повинне перемикатися не менше чим за 160 м. до рухомого назустріч транспортного засобу. При зупинці і стоянці на неосвітлених ділянках дороги в темний час доби і в умовах недостатньої видимості на автомобілях повинні бути включені габаритні або стоянки вогні. При їх несправності або відсутності транспортний засіб поза населеними пунктами повинен бути відведений за межі дороги, якщо це неможливо – водій зобов'язаний включити аварійну сигналізацію, а при її відсутності – виставити на відстані 25–30 м. позаду транспортного засобу знак аварійної зупинки або миготливий червоний ліхтар. Швидкість руху повинна вибиратися з урахуванням видимості у напрямі руху так, щоб величина повного зупинного шляху транспортного засобу не перевищувала межі видимості.

Видимість визначається відстанню, на якій водій може чітко визначити стан дорожнього покриття і його елементи /край проїжджої частини, обочин/.

Перед нічним водінням рекомендується водіям з'їсти дві пігулки вітаміну С.

Під час поїздки водіям рекомендується періодично зупинятися, робити легкі гімнастичні вправи, обтирати лоб і шию холодною водою. У автомобілі бажано не палити.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Методики планування заходів з евакуації. Наказ МВС України від 10.07.2017 № 579 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0938-17> (дата звернення 30.03.2018) – Назва з екрана.
2. Кодекс цивільного захисту України. – Введ. 2013–07–01. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> (дата звернення 30.03.2018) – Назва з екрана.
3. Про затвердження Методичних рекомендацій з питань організації планування та проведення евакуаційних заходів на об'єктах господарської діяльності у разі виникнення Наказ МНС України від 07.09.2010 № 761 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://consultant.parus.ua/?doc=0776R195E9> (дата звернення 10.09. 2018) – Назва з екрана.

Навчальне видання

РОГОЗІН Анатолій Сергійович

**ОРГАНІЗАЦІЯ ЕВАКУАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ
ТА ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕВАКУЙОВАНИХ**

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

*(для студентів 2 курсу денної та заочної форми навчання
за спеціальностями 263 – Цивільна безпека,
206 – Садово-паркове господарство).*

Відповідальний за випуск *В. Е. Абракітов*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *А. С. Рогозін*

План 2018, поз. 123 Л

Підп. до друку 01.10.2018. Формат 60 × 84/16

Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 4,3

Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017.